

**ci
ne
ma**

nr. 2
Anul XIV (158)

Revistă a Consiliului
Culturii și Educației Socialiste
București februarie 1976

**În întâmpinarea
Congresului
educației politice
și al culturii**

**Sub semnul epopeii
naționale**

●
**Actorul nu e
doar interpret!**

●
**Cum vorbim
în viață
și cum vorbim
în și despre
film**

«În înfăptuirea programului ideologic al partidului, în întreaga activitate de formare și educare a omului nou, de ridicare a conștiinței socialiste a maselor, mari răspunderi revin instituțiilor de cultură, uniunilor de creatori, literaturii și artei, chemate să contribuie la afirmarea, în forme specifice, a concepției înaintate despre lume și societate a partidului nostru în viața întregului popor».

Nicolae CEAUȘESCU

BIAN, DUMNEA

Deasupra tribunei primului Congres al consilierilor populari — care s-a ținut la acest nou început de drum cu participarea a peste 800 de trimiși ai tuturor județelor și localităților — a strălucit simbolul, pe întreg firmentul, harta patriei, încrețită de luminile obiectivelor industriale și social-culturale din cîncinalul încheiat înainte de termen și din aceia care, așa cum a fost apreciat cu acest prilej secretarul general al partidului, președintele Nicolae Ceaușescu, am plăcut cu dreptul.

Urmărind în transmisie directă imaginea acestui urias forum, dominat de harta țării ca o agendă de lucru, am avut evidența supremă a dezvoltării noastre armonioase și ireversibile, a spiritului care trebuie să ne conducă pașii și gândurile. În acest moment de bilanț din mers și de largă mobilizare a conștiințelor și vocațiilor noastre cele mai înalte. Tinuturile strămoșice, care și-au trimis reprezentanții, într-o unanimă aștezare, la cel mai cuprinzător parlament întrunit vreodată pe pămîntul românesc, ne cheamă să fim prezenți și să participăm, de fapt cu ele, la dezvoltarea pe o treaptă și mai înaltă a societății noastre, printr-o astfel de realizare deplină a idealurilor întregii noastre națiuni. Sint chemările cîncinalului revoluției tehnico-stiințifice, în care se vor verifica în mod deosebit potențialul nostru uman, capacitatea de autodepășire a tuturor categoriilor de creatori, productivitatea bazată pe calificare și inteligență, pe inventivitate și disciplină exemplară. Este mai ales chemarea la sporirea combativității revoluționare, pentru introducerea noului în toate sectoarele, pentru afirmarea cu și mai multă consecvență a eticii și echității socialiste, a soluțiilor optime care să îmbine în modul cel mai fructuos interesele generale ale producției, ale vieții obștești, cu respectarea și punerea în valoare a timpului disponibil și aspirărilor firești către cultură, către înflorirea multilaterală a personalității fie-

căruia. «Trebuie să fim deplin conștienți», arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, în aplauzele puternice ale celor prezenți, că nimic nu se poate face fără luptă, fără muncă. Făurirea programului de viitor care unirea forțelor și energiei întregului popor în jurul partidului — forța politicii conducătoare — socialiste. Ne trebuie să știm să învingem orice fel de greutăți, să facem față oricăror încercări, pentru a asigura mersul ferm înainte al României pe drumul edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și al comunismului.

Cineștiți că se pregătesc, o dată cu toți ceilalți creatori și activiști de pe întregul front ideologic pentru Congresul educației politice și al culturii, se află și înșiși la începutul unui cîncinal al cărui obiective și principii călăuzitoare au fost din timp precizate la înfăptuirea cu tovarășul Nicolae Ceaușescu. Trădarea lor în practică depinde acum în mare măsură de buna

colaborare dintre producători și colective de realizatori. Depinde de talentul și pregătirea, de forța de convingere și de spiritul de sacrificiu ale fiecărei Case producătoare, ale fiecărei echipe de filmare, ale fiecărui artist sau tehnician ca posibilitățile create prin creșterea producției pînă la nivelul a 30 titluri de lungmetraj anual să ducă la restituirii unor valori autentice, să îmbogățească tezaurul nostru cultural, să contribuie la mobilizarea conștiințelor, la educarea și elevarea spirituală a publicului celui mai larg, înfăptuirea în cele mai bune condițiuni a programului și orientărilor de viitor — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — depinde de elanul patriotic, de energia și spiritul de inițiativă cu care fiecare organizație de partid, fiecare consiliu popular, toți cetățenii patriei vor acționa pentru realizarea hotărîrilor adoptate, pentru înfăptuirea politicii generale a partidului și statului.

„CINEMA“

În întîmpinarea Congresului educației politice și al culturii

Să se născă o nouă epopee națională

A început un nou cîncinal, cîncinalul revoluției tehnico-stiințifice. Traducînd în fapt indicațiile partidului, cinematografia noastră și-a alcătuit din vreme un solid plan de perspectivă. Un capitol important al acestui plan îl constituie filmele epopeii naționale, capitol elaborat pe criterii științifice. Pornind de la acest plan, momentele fundamentale și personajele de primă mîrmă ale istoriei țării noastre vor deveni subiecte de filmare. O parte din aceste proiecte au și început să fie transpuse în fapt. Cîncinalul cinematografiei a început în mod firesc o dată cu marea cîncinală a țării. Despre planurile de perspectivă, ca și despre proiectele imediate, cei mai îndreptățiți să ne vorbească sînt înșiși directorii Caselor de filme. Să-l rugăm, deci, să ne răspundă la următoarele întrebări:

Casa de filme Unu, Ion Bucher:

«Principala direcție în care ne propunem să acționăm este dezvoltarea etică.»

1. Anul 1976 înseamnă pentru Casa Unu debutul în filmul de epopee națională. Fîcînd constant de răspundere, continue în acest important pas, ne pregătăm cu maximă seriozitate. Pînă în luna decembrie, vom avea premiera *Buzduganul cu trei peceti*, film consacrat unității Principatelor Române sub Mihai Viteazul, pentru a cărei realizare în două serii ne-am unit forțele cu Casa trei. Dorim — și pregătăm — un film politic profund angajat, contemporan prin sensuri și formă artistică. Tot în 1976 pornesc filmările la *Începutul*, film inspirat de tradițiile ideilor și mișcării so-

cialiste din România care au dus, în 1983, la crearea P.S.D. M.R., în sfîrșit, după adevărul că *Trei zile și trei nopți* (după romanul *A.S.D. Alexandru Ivascu*) tratează un moment important al istoriei noastre noi, și anume prelucrarea puterii de către comunisti. În 1946, se poate spune că un al treilea film al Casei Unu este destinat să contribuie la conturarea epopeii naționale cinematografice.

Asta în 1976. Perspectiva se anunță la fel de bogată, deși titlurile ferme nu pot fi citate decât după ce casele de filme vor termina repartizarea între ele a temelor

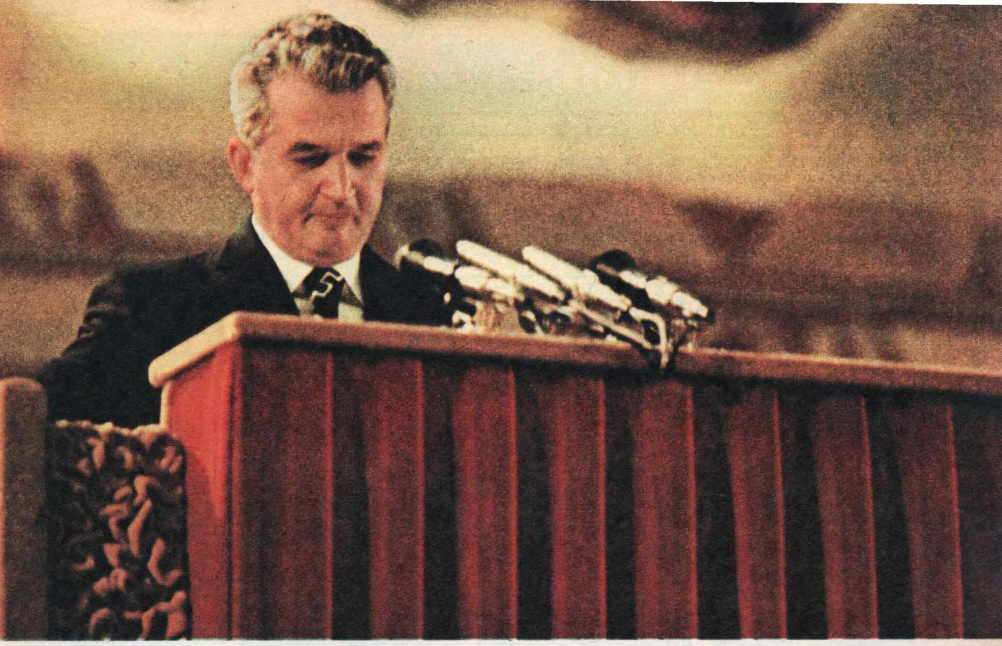
1. Una dintre preocupările fundamentale ale cinematografiei noastre în momentul actual este dezvoltarea epopeii naționale. Ce preconizează în acest sens Casa dumneavoastră pentru anul în curs și în perspectivă?
2. Care sînt proiectele dumneavoastră în ceea ce privește filmul de actualitate? Care sînt direcțiile în care vă propuneți să acționați pentru ca filmul de actualitate să devină din ce în ce mai convingător?
3. Fără îndoială și Casa dumneavoastră își propune să ducă ceea ce se cheamă «o politică de cadre». Ați dori să ne spuneți care ar fi obiectivele ei principale?
4. Ce cursuri mai importante au afectat anul trecut activitatea Casei dumneavoastră și cum vă propuneți să le înlăturați în acest an?

cuprinse în programul global al cinematografiei noastre pînă în 1980. De pe acum nu putem spune, totuși, că pregătăm un film consacrat personalității lui *Teodor Diamant*, autorul primei încercări de organizare în țara noastră și printre primele din Europa, a unui fanalier, și anume fanalierului de la Scăieni. Este, de asemenea, într-un stadiu avansat *Aurel Vlaicu*; ne preocupă personalitatea marelui savant român *Emil Racoviță*, și a intrat în lucru un decupaj inspirat din lupta tinerilor utraști volani pe frontul antifascist din Ungaria și Cehoslovacia.

2. Actualitatea este prezentă cu un număr substanțial de titluri, dar în 1976 (afară de câteva filme de producție) și cînd (proiecte) pentru 1977, din care vor fi selectate vitrozile «într-o mare lucră» dar pe povestirea subiectelor nu cred că face obiectul unei discuții. În producție, întrucît enumerarea nu s-a putut face, dar pe povestirea subiectelor nu cred că face obiectul unei discuții. În producție, întrucît enumerarea nu s-a putut face, dar pe povestirea subiectelor nu cred că face obiectul unei discuții. În producție, întrucît enumerarea nu s-a putut face, dar pe povestirea subiectelor nu cred că face obiectul unei discuții.

lor din plan au ca idee-axă responsabilită, la marea și la colectivitate, în contextul societății noastre, al normelor care ne guvernează viața.

Eficiența sportivă — artistică și formativă — la a asemenea gen de filme nu poate veni decât din mai mult adevăr, din convingerea spectatorului că filmul îl vorbește cu căldură și înțelegere, firesc, adevărat, despre viața lui, despre cum merita și cum merită să trăiască. Modelul urmat, pe care filmul românesc este chemat să-l contureze și să-l impună, se naște din sufletul eroic de epopee, dar și din cotidianul în care oamenii obișnuiți au sansă cu atît mai mare, cu cît se simt mai apropiați de cineastii și coboară pe se acelu, punînd o cît mai mică distanță între ei și oamenii din săli. Și, o asemenea poziție este pe deplin deosebită de pericolul banalului, nesemnificativului, persectulului, dar nu filme goale de adevărul fundamental de eroi dăruindu-se producerea. Diminuat. Totul este ca adevărat, oricît de grav și important, să fie al unor oameni; totul este ca aparatul să

caute — și să găsească — acea zonă din conștiința omului obișnuit care este — sau care începe să fie — conștiința unui erou autentic, devenit erou în procesul creației materiale și spirituale.

În sfârșit, vom încerca să facem cu mai multă perseverență și mai mult curaj apelul la un gen care permite abordarea destinului, cu zîmbetul pe buze, a unor probleme serioase comunitare.

3. Criteriul fundamental al politicii de cadre în orice domeniu al creației, cu atât mai mult în cinematografie, trebuie să fie, cred eu, valoarea. Filmul românesc își are, desigur, un important fond de valori constituite și n-a fost cîntat să lucreze cu cleve dintre ele, Lucian Bratu a realizat un film important la Casa Unu, Sergiu Nicolaescu se apropie de finalizare cu un proiect interesant, ca și Malvina Ursianu, Savel Stăvil, din nou Lucian Bratu. Andrei Blăser s-ar putea să se re- poase curînd de lucru. Aș menționa că maestrul Jean Georgeescu, absent de atîtă vreme de pe platouri, n-a propus un ac- tianeri care ne interesează. Am considerat înal de datoria noastră să clădim valo- rea și în alte generații, ca și mai încă de- cît al regiilor care au mai făcut film. Așa am ajuns la Mircea Veroiu, Mircea Moldovan, Stefan Traian Roman, Constan- tin Văeni, Cătălina Nicolae și la debutanții Mircea Daneliuc, Carol Corintea, Alexan- dru Tatos, Dinu Tănase, Alexandru Boc- nel, sau la cunoscuții regiilor de teatru, debutanți în film, precum Sorana Coraoni și Corneli Todea. Ne-am asumat riscurile clădirilor și încercărilor cu convingerea că dintre aceste nume (unele aflate de pe acum în studiul confirmării) am avea șan- se pe cele destinate să sporească fondul va- lorilor certe ale cinematografilor noastre; de vreme ce avem și azi mult mai mulți regiști decît numărul filmelor produse, iar

generația medie o formată din creatori în plină putere, înseamnă că noi venim să justificăm în măsura în care au șansa de a sporta noștrii pionierii, că vîlma l-au a- cresăile noastre cinematografice.

Încheierea acestei idei, cred că ce a început să se petreacă în domeniul regiei și imaginii (Florin Mihăilescu, Ioan Da- mian, Călin Ghibu, Nicolae Mărgineanu, Ion Marinescu etc.) trebuie să cuprindă și al- tura — esențială — a autorilor de scenariu. Și aici se simte neajura unor condeie noi, care să se alăture valorilor consacrate. Cred că, într-un an, doi, casa Unu va pune raporta cleve reușite.

4. «Cășururile se vîd, cred, mai bine din afară; dar dacă ne întrebăm și pe noi... Din punctul de vedere al producției, poate că satisfacțiile producătorului au fost în- egal distribuite pe cele cinci titluri ale lui 75, poate că și eforturile, preocupările Casei n-au fost cheltuite echitabil; poate că, une- ori, dezbaterile în jurul unor decizii au fost disproporționale în raport cu importanța lor reală în sfârșit, poate că insuficienta cunoaștere a colaboratorilor a creat sin- copse, sperăm neesențiale, în raporturile cu unii autori. Încercăm să evităm neadre- tarea unor asemenea cazuri aștept de la bun început, adică din fața de proiect, colo- rarea cu scenariștii, regiilor și echipele de filmare pe cleve principiile de muncă foarte clare, cunoscute și reciproc acceptate. Ele definesc un «stil al casei», dacă se poate spune așa, care — în esență — se poate rezuma la maxima implicare a produc- torului (unor condiții pentru echipă) și la respectarea riguroasă a deciziilor adop- tate în comun. Cred, de asemenea, că lu- rul în perspectivă a cel puțin doi ani ca- liendariști, la care practic am trecut, va rezolva multe din neajunsurile de pînă acum.

scenariul lui Titus Popovici, și o epopee antică, **Burebista**, la scenarii lu- crează Mihnea Gheorghe.

2. O literatură de calitate oferă întot- deuna filmului șansele unei adrese mai directe la conștiința spectatorului. Pon- ciale unor scenarii aduși rețetă, conferind unor o apăsătoare eficiență filmelor de gen ușor, trădează întotdeauna filmul de problematică majoră, așa cum trebuie să fie cel de actualitate. În general, nu vîd ar- ta pe problemele actualității făcînd de alți slujitori ai ei decît cei înarmați cu com- balivitate și pasiona revoluționară care îi face să aibă ceva de spus în fața con- temporaneității noastre. Trebuie, deci, să clădim, să descoperim și să stimulăm această pasiune. O cale, una din cele spre filme bune, este ecranizarea acelor lita- ratură de actualitate care întinșează con- dițiile menționate mai sus. Încercăm să facem deocamdată așa. Pînă la dispoziția re- gizorilor o literatură bună, scrisă și trăie profundă față de problemele actualității, stimulum în aceeași direcție gîndirea lor creatoare. Și astfel, avem virtual șansa o ridică la pîlătră calitățile literaturii pe care o ecranizăm. Un singur exemplu: toate ro- mane de profund implicare socială în actualitate, pe care le-a scris Marin Preda, pot sta la baza unor filme captivante. De- pinde de dăruirea politicii și de harul cu care-l va interpreta regizorul.

3. Să găsim realist o casă de film pro- duc pe an cam 6 pelicule de lung metraj. Regizorii de film artistic sînt 50, plus cei care și-au ales debutul. La o asemenea proporție — sau disproporție — datele obiective impun o selecție ci se poate de riguroasă. Într-un an sau doi nu se poate ajunge nici la rezultate, nici la adevărate satisfacții, fie din partea producătorilor, fie din partea colaboratorilor. Mai degrabă se înmulțesc numărul supărărilor din partea celor care nu colaborează. Din pricina rilor talente și la o rotație ci mai etică. Ceea ce am reușit să realizăm întotdeauna a fost ca într-un an de producție să ai- căm cu oameni de artă din toate cele trei generații de regiști, care consacrat și depunînd efort, care sînt definiți trăsnituri, care tîrîd care se afirmă veritabil, cu ta- lentul și subtilitatea ei intelectuală, și de- butanți. Pe viitor cred că selecția va impune

ca prim criteriu acele virtuți de a reflecta profund și emoționant realitatea noastră socialistă, contemporaneității noastre, pe care trebuie să le aibă regiștii.

O susținută politică de afirmare și a- trage trebuie dusă în ceea ce privește scenariștii (această specie rară, care se naște uit de greu) și nu cu paleative de genul «cam modest ca literatură, dar știe teh- nică». Categoriul Ci cu acele virtuți de fond ale marii literaturi. Doar scenariul de film este un gen literar căruia nu i se poate scuza nimic din datele esențiale ale prozei și teatrului de bună calitate. Proaspătă generație de scriitori trebuie neapărat călăuzită spre adevărata scenariul literar. În acest sens, casa noastră își propune un plan de acțiune în colaborare cu revista «Lucubrări».

C Locul unde, într-adevăr, politica de cadre a casei de filme poate fi eficient chiar și într-un singur an, este în distribuția ac- torilor. Bineînțeles, conform concepției re- gizorale, dar fiind în seama și de alte cri- terii. Avem o școală de actorie de primă mînă, recunoscută în întreaga lume, și ne putem face un titlu de glorie din a de- monstra diversitatea ei tipologică și inter- pretativă. Din pîcate, comoditatea con- duce de multe ori spre stereotipia în- tribuinării actorilor în același gen de ro- liuri și de interpretare. Rezultatul este no- vici și pe platouri și pentru interpreți: filmul devine neatractiv, semînd cu al- tele, iar interpretul se plafonează, transfor- mîndu-se într-o mască multă dintr-o pe- liculă. Într-ălta. Deci roluri pentru cîți mai diverși actori și cîți mai diverși ro- liuri actor.

Tot prin acest răspuns, se pomeni și de nevoia imperioasă de formare a acelor in- tellectuali polyvalenți care sînt producători delegați, oameni de aceeași importanță în gîrlanța succesului unui film.

4. Revine cu un leit-motiv în răspunsu- rile mele ideea scenariștilor literari. De ce? Pentru că bunii și talentați profesioniști din celelalte arte care concurează la reali- zarea unui film și în primul rînd regiștii

Casa de filme Patru, Cornelii Leu

«Problemele actualității nu pot fi tratate decît de cei înarmați cu combativitate și pasiune revoluționară.»

1. Planurile noastre cuprind un film în două seri despre Grigălia, la care lucrează Eugen

Barbu împreună cu Sergiu Nicolaescu, unul despre Ion Voică cel Cumplit, după

Actorul nu e doar interpret

Primul spectator și deci primul critic al unui personaj este propriul său interpret. Actorul este cel dintîi în măsură să spună dacă purtarea personajului e verosimilă, dacă omul de pe ecran vorbește «ca oamenii» de pe pămînt, dacă eroul său «trăiește».

Rîndurile ce urmează nu doresc să mărească numărul anchetelor pe cunoscuta temă «ce credeți despre personajul cu care v-ați întîlnit în această stagiune?» Cîțiva dintre marii actori ai filmului românesc (care au înregistrat anul trecut creații remarcabile) au fost rugați să scruteze cu ochiul interpretului nu numai un rol, ci rolul actorului în reușita filmului românesc. Le dăm cuvîntul:

Eu: Bună ziua, Păuna Varlam.
Păuna: Zău bună, dragă. Mi-ai putea lea pra-nu, după aștia ani de cînd ne-uașteam....
Eu: Cîț o fi trecut oare de cînd ne-am aștințit întîi?
Păuna: Apăi, după socota mea, zic să-ți fie vo nouă ani. Da nu-i bai, că-n anii ște n-am stat, am muncit dragă, tu să-mă lefuești și io să-mi schimb caracteru.... ni-nu te poți plînge că pînă la urmă nu te-am sculțat....
Eu: Dar de rezultat ești mulțumită?
Păuna: D-apoi cum să nu fiu? Care om u-i mulțumit cînd vede că are cui să-și

Eur: Păuna dragă, spectatorii noștri simt oameni minunați care muncesc din zorii până-n noapte, se străduiesc, construiesc... vor să facă viața mai bună și pe lângă toate acestea ne mai creează și nouă condiții să ne putem spune povestile pe care seară de seară, la încheierea unei zile de muncă, vin să le asculte. Nu crezi că n-ar trebui să le rămânem datori?

Păuna: Drept ai zis, «leboncont fonlebonzami».

Păuna: De la Martalogu, ori te faci că ai uitat? Nu tu l-ai pus să vorbească pe franțu-

Eu: Asta a fost ideea și dorința regizorului...

Păuna: Și după cum se vede n-o fost rău deloc, țucu-l că s-o purtat cu mine tare fain cînd m-o turnat în peliculă. Tare bine m-am simțit.

Păuna: Extral Numai voi, artiștii, aveți obiceiul să vă tăt plîngeți că aveți emoții. Tu n-ai văzut cum o vinl lumea să vă susțină și să vă-ncurajeze, că mi-or dat și mie încredințele. Anei, cîndea, că păntre-

Eu: Crezi că noi n-am fost impresionați de căldura și dragostea cu care ne-a primit publicul în seara premierei și de participarea unui număr atât de mare de spectatori la reprezentațiile următoare? Pentru asta le mulțumesc tuturor cu respectuoasă recunoștință. Altfel bucurie mi-au revărsat în suflet, încălțeam nevoia să le string mîna, să-i îmbrățișez pe toți, simteam nevoia în clipa aceea să fac pentru ei ceva extraordinar, ceva care

Păuna: Să joci bine, asta să faci, să muncești neostent și să le faci viața frumoasă cum ți-o făcūt-o ei Țile, să nu-i faci niciodată să le pară rău c-o dat banii pră bilet, o să le trezești dorința să puste regizoru, cum am auzit eu o dată cînd am fost cu tine la un film de cinema

Păuna: Apăi, vezi, de aceea mi-ai devenit și tu mie dragă și de-acum încolo te las să-mi zici «pertu», că la-nceput, «scuză-mi expresia», nu prea mi-ai fost simpatică, atita m-ai sucit și atita m-ai învîrît încît gîndeam că vrei să mă faci șurub, nu perso-naj în filmul «**Patimat**».

Vasilica Tastaman

Visez să nu mai
fiu luată pentru
schema «gîsculită frivolă»

Nu știu cum se face, dar la film eu sîm chemată întotdeauna în ultima clipă, doar să salvez o situație. Începînd cu «D-ale

[illegible]

La „Comedia tăntăstică” avem să mă războiesc cu mult text. Și mie totuși mă mi-nu-plac în film. Aș fi vrut ca totuși să mi-nu-placă, mîmîcînd, în gest, oare nuanțe, în reacții de față, în mișcări. Eu sunt lăsată tot pentru schemă (deglucă minciună). Ori gîslăstul frivolă. Sigure că e greu pe film să fi chiar și o frivolă concușă. Dar eu sunt o concușă, și eu sunt și fîfist și altceva. Dar eu mi-nu cerut să joc deplî comedie. Comedia credulității. E drept, lumea atestă că rîd de fiecare dată, dar eu nu pot să joc deplî comedie pentru actor. Mi-ăs dori mult o persoană... nu fără hăr, că asta e groaznic - ci precupot și de altceva deplî de lucruri ușoare. Dar eu nu pot să joc deplî comedie, deplî foarte bine dară, dar ameni nu pot să joc deplî așa ceva. Aș putea juca o femeie la vîrsta mea, cu datele mele firești. Fără gesturi în plus, fără cochetării sariate, pentru că, va să zică, eu nu pot să joc deplî comedie. Aș putea deplî să joc deplî altceva deplî săr în realitate.

Sub semnul epopeii nationale

(urmăre din pag. 3)

avem mai mulți. La scenariul literar însă am fost puși de foarte multe ori în fața consilierii: «Ia să că ieșe din jocul actoricesc» sau «Ai încredere în regizor că găsește el o soluție la turnare». Ba o dată mi s-a spus chiar așa: «nu-ți place dramaturgia asta? Ehe, să vezi ce ieșe dacă-l pun pe

Botta, Caragiu, Dinică și Jean Constantin» Așa că nu ne rămâne decât lucrul latent, dus cu pertință asupra scenariului, care să nu-l mai oblige pe regizor să rezolve problemele de dramaturgie și dialog, ci să-l lase să se poată concentra asupra marii inspirații cu care trebuie realizat decupajul.

Casa de filme Cinci. Dumitru Fernoagă:

«Avem de realizat o sarcină grea, dar care ne onorează: Filmul 1921. Film dedicat înființării Partidului Comunist Român»

1. Pentru anul 1976, Casa noastră de filme are de realizat unul din cele mai importante filme din cadrul epopeii naționale. Titlul: **1921**. Este un film dedicat înființării Partidului Comunist Român. Pentru aceasta au fost selecționate o serie de forțe ale cinematografiei noastre. Scenariul va apar-

ine scriitorului D.R. Popescu, iar regia urmează să fie încredințată lui Andrei Blăner. Ne propunem ca intrarea în producție să aibă loc cel mai târziu la jumătatea anului.

Intr-o perspectivă mai largă, urmează să realizăm, începând din 1977, un film dedicat

În **Petru** ăreș, pe un scenariu de Ioan Grișorescu, în regia lui Mircea Daneliuc, un film despre **revoluția burgeoisă-democratică** în cele trei țări românești, pe un scenariu al scriitorului Titus Popovici, un film dedicat luptei comunistilor și a celorlalți combatanți antifasciști din Închisoarea **Doflana**, pe un scenariu de Ioan Grișorescu, și, în sfârșit, un film dedicat personalității savanului de renume mondial **Barbu**. După cum se vede din aceste proiecte, acordăm o atenție prioritară realizării epopeii naționale. Avem planuri concrete pentru un întreg cincinal și le vom respecta. Sperăm ca aceste opera să se ridice la un nivel superior celor realizate până acum.

2. În 1976 urmează să realizăm două filme de actualitate: primul, **Bunicul și delfinveții minori** (scenariul de Petre Sălcăușanu, în regia Mariei Callas-Dinescu); este o dezbateră despre consecințele pe care le poate avea divorțul. Am dori un film direct și emoționant, pe adresa publicului celui mai larg. Al doilea film este o poveste captivantă încă de la subiect și se intitulă **Cuibul salamandrelor** (scenariul Ioan Grișorescu, regia Mircea Drăgan). Este vorba de curajul și abnegația unor muncitori români, specialiști în stingerea de incendii petrolifere, care vor activa de data aceasta în străinătate, într-o țară bogată în petrol.

Ne dorim filme de actualitate care să nu semene cu unele articole «de serviciu» și

cred că vom face totul ca, în primul rând, ele să emoționeze. În acest capitol ne propunem o tematică cât mai diversă — să nu lipsească nici comedia, nici filmul pentru copii.

3. Politica de cadre va fi cea de până acum. Vom folosi, sperăm cu același succes, colaborarea unor scriitori talentați, consacrați și legați de cinematografie, dar vom atrage și alte cadre, și sperăm ca în cincinalul viitor să prezentăm câteva nume noi de scenariști pe genurile filmelor noastre. Ne propunem ca, alături de regizori consacrați, să asigurăm debutul a cel puțin unui tânăr cineast pe an. Pentru 1976 îl avem înscris pe Petre Boker, urmând să ne decidem pentru 1977.

4. Cred că principalul cusur, al unora dintre filmele noastre, a pornit de la intrarea în producție a unor scenarii cu defecte de construcție, cu defecte dramaturgice. Asta a fost posibil datorită grabei cu care, în unele cazuri, Casa noastră de filme a trebuit să realizeze filmele, pentru a putea să-și îndeplinească planul. În prezent, datorită unui program totuși de scenarii aprobate, pe care-l îmbogățim mereu, nu mai există grabă, și putem discerne mai ușor și împline acele „goliuri” care existau în trecut la intrarea în producție. Avem posibilitatea de a selecționa mai bine și de a asigura o perioadă mai îndelungată de pregătire a viitoarelor filme.

Singurătatea florilor

Singurătatea florilor, dar mai ales a oamenilor, a celor oameni care nu pot, care nu vor, care nu știu să fie alții decât cu ei și pentru ei — este, da, un motiv poetic demn de numele scriitorilor Teodor Mazilu și Octav Păncu-lăsi. Cîț și cum, în ce doză farmaceutic discursul liric aparține unuia, aparține altuia sau e rodul conlucrării cu un al treilea autor al filmului, regiului Mihai Constantinescu, aproape că nu mai contază. Important e că parfumul florilor singurătate persistă chiar atunci cînd grădina e năpădită de argumente epice prozace, cînd filmul nu găsește întotdeauna tonul elegant-amaru

cu care admonestăm egoismul și afecțiunea drămuță, și lipsa de afecțiune și lipsa de recunoștință și încă multe alte absențe dintr-un bilanț sentimental falimentar. În căutarea sentimentului pierdut de el ca de o bombă cu hidrogen, ar vrea să-l ofere cură, dar rînd pe rînd cel din jur resping o probă de generozitate ce le pare suspectă din partea unui epocentrist înveterat. Un tată ce-și plătește corect pensia alimentară, dar nu și pe cea afectivă față de fiica adultă la o vîrstă critică; un fost soț civilizat, ce-și amintește ziua

soției, dar pe baza unui aide-mémoire protocolar; un prieten ce-și lasă colegul să fie învinuit pe nedrept, deși îl cunoaște adevărul, un frate care... Dar prea sînt multe capitole de acuzație, prea se îngheșue toate, la fel de grave și fără drept de apel, într-un proces pe care lumea din film, pe care autorii filmului, pe care noi, spectatori... Victime o înconștient din toate părțile, noroc cu subtilitatea interpretului ce înmoalează personalia, cu răceala tristă, cu surful obosit, cu atîmneașă discredă a distinsului actor Radu Beligan, pentru care nu există doar culori tranșante, ci și tonuri și semitoniuri, nu există acuzați fără apel și acuzații fără pată, ci oameni pur și simpli, în aliaje

imperfecțe.

De o partitură mai generoasă a dispus Toma Caragiu, numai căldura și farmec personal, bomboș și un înșelător, chiar în scenele mai dificile, de imitație în viața personală a pasagerului său. Replici de dud dictate de bunul simț popular (cînd nu sună a confecție livrescă), replici cu măsură și armonie, cu simț, în folosare, dar nu vulgaritate. Un personaj inedit pe care cinematograful nostru îl așteaptă demult, poate de la Șeful secretului autetă, ca să-l absoarbă cu încomptă pămîntului înșelat.

Falsul care ne zgîrie cîteodată auzul vine mai din îngropările regiștrului, din teama lui că imaginea n-a fost destul de contrastantă, că poli demontată n-er fi plasat la distanță morală presupusă reglementară. De aici morală cam monotonă, apăsătoare și apăsătoare în 13 maele de o gravitate didactică din casa fratelui sacrificat, oriezuberantele prae manifeste ale ficei gata să luncce, ca și dăscălela moralizatoare a elevului lași de profesor... Acolo unde regiștrul are încredere în puterea noștră de discernămint ar relie dramatic mai încordate și justificate psihologic, ca înfrînarea toșilor prietenii pe terenul de rugby — grile de înfruntare a două fete actorești: George Constanti și Radu Beligan, sau tatonările spirituale ale șoferului înșuflet cu inteligență de Toma Caragiu. În rest, o distribuție funcțională, fără mari cururi, dar și fără străluciri, o imagine netă, un film modest despre imagini de modeste.

Alice MĂNOIU

Regia: Mihai Constantinescu. **Scenariu:** Octav Păncu-lăsi, după o idee de Teodor Mazilu. **Imagina:** Dumitru Costacheanu. **Musică:** Tănasele Popa. **Decoruri:** Vasile Rotaru. **Costume:** Hana Grozeanu. **Sonete:** Bogdan Căraș. **Montajul:** Ion Bădescu. **Actori:** Radu Beligan, Toma Caragiu, Valeriu Gălgăru, Mihai Bădescu, Elena Rădu, George Constanti, Ica Matache, Eugenia Bolniceanu, George Vîta, Adina Popescu, Căca Andreescu.

Director de film: Mihai Constantinescu. **Director de editare:** Mihai Constantinescu.

film românesc peste hotare

sala de cinema

Sala aceasta e și a dumneavoastră!

O plăcută seară. Un scaun rupt.
O bucată de plus sfîșiată.
Știi că ne costă anual pasivitatea
față de spectatorul «vandal»?
O jumătate de milion lei!

— Întreprinderea pe care o conduceți, stimatelor Ovidiu Andrei, este răspunzătoare de felul cum își petrec bucureștenii o bună parte din timpul lor liber. Care este baza materială cinematografică oferită spectatorilor Capitalei?

— Zilnic, la dispozitie bucurăstienilor se află 45 cinematografe pe 35 mm., plus două săli pe care le exploatăm pe bază de contract. Casa filmului și Sala Palatului. Toate cinematografele sînt înzestrate cu ecran cinematografic, două pot proiecta și filme pe ecran panoramic. Peștra și Luceafărul, la care se adăugă și Sala Palatului, far atunci cînd sala de la Palatul sportului și cultura va fi usă pentru proiectii cinematografice, vom avea și acolo un ecran panoramic. La cele de mai sus, se adăugă 13 unități pe 16 mm. în comunele subordonate. În sfîrșit, în sezonul estival sînt deschise 15 grădini de vară, plus alte trei spații închinate la Stadioanele Dinamo și Steaua și la palatoarea 23 August. Grație acestor baze materiale de care dispunem, oferim anual bucurăstienilor cam 86.000 de spectacole. Alții spun, în jur de 226 spectacole zilnic.

— Cîte din aceste cinematografe oferă condiții optime de vizionare?

— La ora actuală, majoritatea cinematografele noastre oferă condiții bune de vizionare. Construcțiile realizate în ultimii 20 de ani (Favorit, Excelsior, Grivita, Flămura, Modern, Melodia, Gloria, etc.) au înăuntru toate de toate necesi-

tățile de tehnică cinematografică și de confort, au vizibilitate perfectă din orice punct, aparatură de proiectie modernă și, lucru foarte important, instalații de ventilație. Multe din cinematografele vechi au suferit transformări radicale. În cîincinal treis s-au cheltuit în fiecare an în jur de 5.000.000 lei pentru renovări, modernizări, reparații capitale și curente. Grație acestor lucrări, cinematografe precum Victoria, Cotroceni, Frunța, Timpuț Noi, Fervior, Aurora, Popula, Tomia, arată cu totul altfel decât în urmă cu numai câțiva ani, atît în ceea ce privește confortul, cît și calitatea proiectiei.

— Și în cîincinal care a început în acest an...

— În cardul va fi redat în funcțiune cinematograful Buzzești, complet renovat. Nu peste multă vreme, fostă sală Libertății va deveni un cochet cinematograf cu 400 de locuri, în centrul Capitalei, care se va chema Florie. La jumătatea acestui an vor intra în reparații capitale, rînd pe rînd, sălile de la Lumina, Festival Capitol. S-au alocat fonduri importante pentru a face din aceste săli un complex cinematografic dintre cele mai frumoase din rilea noastră. În sfîrșit, în acest cîincinal se vor construi și cîinc cinematografe noi. Două dintre ele, de 300 de locuri, vor intra cîrind în construcție, se cunoaște deja amplasamentul lor, unul în cartierul Bercești, celălalt în cartierul Centismion.

— Ce ne puteți spune despre frecvența de vizită din cinema?

— Anul trecut, Capitala a înregistrat un număr record de spectatori: peste 23.500.000. Față deosebit de important, 22% din acest număr, mai precis peste 5.000.000 s-au înregistrat numai la filmele românești. Or, cum se știe, în general din 170 de premiere pe care le dăm anual, numai 20-25 sînt filme românești. Asta înseamnă că spectatorul bucureștean acordă un plus de atenție producției naționale.

— Ați afirmat că va aflați în relații excelente cu publicul. Cu o mică excepție. Despre ce e vorba?

— Cum v-am spus, facem serioase eforturi financiare pentru a crea spectacole condite optime de vizionare. Pentru asta cheltuiem anual cca. 5.000.000 lei. Din acestă sumă cred că s-ar putea economisi aproximativ 10%, dacă 500.000, adică o jumătate de milion de lei, dacă spectatorii, unii dintre ei, s-ar comporta civilizată și ar da dovadă de multă grijă față de avutul publicesc pe care-l folosesc. Nu mă refer la gunoarele care rîmă după fiecare spectacol în multe săli și nu numai în săli obștice. Mă refer la scaunele scoase din uz pe mult înaintea de cele mai pesimiste previziuni, la plăcetele cu numere scoase de pe spălatele scaunelor, la plusul lat și uscat, la scaunele transformate în cîrpe de avușit pantofi, la distrugerile de tot felul în încăperile anexe: holuri, grupuri sanitare. Dacă toate aceste acie de — cum să le spun — de vandalism cineștilor ar lipsi, noi, an economisim o jumătate de milion pe an, bani cărora le-am putut da o altă destinație. Acuzînd existența acestor spectator barbari, facem în același timp apel la ceilalți spectatori, adică la o cîncivilizație care, din păcate, adeseori, rîmă indiferent, atînd cînd un dîntre vecini își face ce-i face. Facem apel deci la opinia publică pentru o atitudine fermă față de asemenea acie condamnabile.

Andrei IRIMIA

- **În călă. Filmul recent mediatul cu regia la Belgrad, Armin Năsturel, Alexandru Gaspă, va participa și la Festivalul filmului științific care va avea loc la Bruxelles între 12 și 13 maele. Nu singur, ci împreună cu Cristele Iechide de Doru Cescu. N-er fi pentru nimeni o surpriză dacă unul din acesti titluri s-ar întorcea aureolat cu, ar. Pentru că imediat după argint, aur ar veni.**
- **Festivalul filmului de autor.** Regizori și co-scenariști debutanți, co-actori ai imaginii în calitate de profesionist remarcat cu multe altele priegii, George Cornea și-a făcut o remarcabilă intrare în rîndul creatorilor de film românesc. Mai mult decât atât, Patima s-a înfrunțat toate condițiile unui film de autor. Din păcate, și a fost înfrîntă de Festivalul de filmuri de autor, ce se va desfășura la Bergamo între 25 februarie și 1 marte a.c. După consacrară națională, prăbată de alfluxul de public și de marte primă a criticilor, alții sînt priiviți pentru a primi o afirmare internațională. Succes!
- **În țara laelelor.** Un film care a făcut să se vorbească în presa internațională despre cinematografia românească e vorba de *Nunta de piatră* de Mircea Veroș și Dan Pilaș. Iar reprezentați România la Festivalul internațional de filmuri care se desfășoară la Haga la sfîrșitul lunii februarie. Adică la începutul primăverii. O dată cu primăvara, laelele.
- **Marile Premii.** Studio Opus 1 de Ion Popescu Goppo va participa la începutul lunii aprilie la tradiționala competiție internațională pentru selecție în vîrstă pentru regizori debutanți. Căci a cărui miță constituie trofeul maxim care poate încorona un film. Ion Goppo are o vastă experiență în materie de trofee internaționale (ne aducă aminte de mult rîvnit al *Palme d'Or*). O dată cu primăvara, laelele.
- **Pădurea din America.** Într-o mară, în 1980, a avut loc la New York *Pădurea pierdută*, va reprezenta cinematografia noastră la Festivalul internațional al filmului de la Los Angeles.

Dincolo de pod

O reconstituire semnificativă a unei opere literare clasice

[illegible][illegible]

cea infernă și Sida. Verou! Incheie veripul după veripul tantă acoperă destine atât de puternic asemănătoare, încât asemenea a ajuns până în chipul oamenilor, veripul înăuntru se înfățișează cu prima într-un gest de înțelegere, dar în a doua imagine fină ci, mi se pare, într-o minunată secvență — după mine pagină de antologie—aceia în care maica Aegidia acoperă cu vopsea atât lucrul oglinzi ce răstărnege chipul ei în oglindă, cât și înțelegerea ei în ordine logică, de clasifică a firii, a naturii. Gest de supremă renunțare, dar în fața voinței: orice renunțare trece printr-o uriașă voință. Gestul acela înțelegător al Sida, înțelegerea ei, înțelegerea sensului se dezvoltă în final, în momentul în care Sida se lasă să cadă pe scaunul Reghiniei. Este o eșiere din joc, un refuz de contact cu oamenii de pe lume, un refuz de a se abusa atât de lipsa logică, de generalizate și de putere.

Această tratare romantică nu romaticează, tragică nu dramatică, este plină pe care-l aduce Verolui operei lui Slavici. Căci filmul său, finalmente, nu spune cu nimic mai puțin decât romanul lui Slavici. Dar o spune într-un limbaj anume și cu o anume detașare, detașarea celui venit cu un secol mai târziu.

[illegible]

Da, restul este meserie, dar acea meserie pe care o dobîndeşti abia după ce i-ai trecut graniţele şi te afli dîncolo de ea, pe domeniile Artei. **Dîncolo de pod** este cu adevărat acel dîncolo.

Eva SÎRBU

Scenariul: Mircea Verolu, după romanul «Mara» de Ioan Slavici. **Regia:** Mircea Verolu. **Imaginea:** Călin Ghibu. **Ilustrația muzicală:** Romeo Chelaru. **Decoruri:** arh. Nicolae Drăgan. **Costume:** Hortensia Georgescu. **Cu:** Leopoldina Bălănușă, Maria Ploae, Andrei Finți, Mircea Albulescu, Florin Zamfirescu, Ion Caramitru, Irina Petrescu, Ovidiu Iuliu Moldovan, Florina Cercei. **Producție:** a Casei de filme Unu. **Director:** Ion Buchery.

Odihna și tratamentul ei

[illegible]

Andrei IRIMIA

Pecetea inutilității

Prizonierul prejudecăților

Iubirea înfrântă

Zilele filmului românesc la Atena

Între 7 și 13 martie se va desfășura la Atena o «săptămână a culturii românești». Între altele, în cadrul acestei ample manifestări vor fi organizate și Zilele filmului românesc. Vor fi prezentate filmele **Pe aici nu se trece**, **Ilustrate cu flori de cîmp** și **Mușchetarul român**. Delegația de cineaști români va fi condusă de tovarășul Dumitru Ghișe, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste.

[illegible][illegible]

Romanticul învins

Zădărnicia renunțării

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Cinematograful românesc

Din cele 23 de filme de lung metraj prevăzute a se realiza la Buftuea în 1976, la sfârșitul lunii ianuarie, 9 se aflau în faza de montaj-sonorizare, 1 în filmare, 10 într-un stadiu mai mult sau mai puțin avansat de pregătire. Niciodată iarna nu fu mai bogată...

nici nu pot fi schimbate, adică nu pot lucra în ture, pentru că produsul nostru este de fiecare dată un unicat, răspunderea este strict individuală și munca fiecăruia trebuie să aibă continuitate.

„Actori și regia au cuvântul”

La ora cînd redactăm acest text, în filmare se află, alături de serialul pentru televiziune „Taste pinzele sau, un singur film: *Osinda* de Sergiu Nicolaescu, cu un scenariu scris de regizor împreună cu inginerul de sunet Anușavvan Salamanian, după romanul *«Velimir și vîlul domoan»* de Victor Ion Popa.

Osinda — film serial și film de artă

— **Decesele dintre romanul «Velimir și Vîlul Domnoan» de Victor Ion Popa și filmul pe care-l realizează Sergiu Nicolaescu, după scenariul pe care l-ați scris împreună, este totuși de mare ca și astfel pe care l-ați făcut, Anușavvan Salamanian, de la coloana sonoră la scenariu. Un dublu curaj! Anușavvan Salamanian: — Curajul mi**

Paradoxic, la Buftuea, cea mai vie activitate, la acest început de an, se desfășoară în cabinile de montaj și în sălile de post-sincron, unde erau obișnuiți să se atîngă vîrful de producție de-abia la sfârșitul anului. Nu mai puțin de 9 filme vor realiza copia standard înainte de ultimile zile... ale iernii. Pentru că cele mai multe dintre ele au profitat de ultimile zile... ale dintr-un an, spre a efectua filmările necesare. Nimic mai firesc decît, print-un război măriturist format, decît să solicităm montajului și regizorului filmului *«Osinda»* zile ale veri și prefăcî la filmul aflat în avanpremieră.

Avanpremieră: Ultimele zile ale veri

Adriana Ionescu: Este prima mea colaborare cu regizorul Savel Stîpopul. Cred că va fi un film foarte bun.

— **În orice caz, prin temă, este altceva decît *«Aventuri la Marea Neagră sau... Savel Stîpopul!* Imi pare rău că ai uitat filmul care este foarte drag, *«Agentul straniu»*. Iubesc foarte mult filmele de acțiune și sper că, într-o zi, voi mai face unul care să aibă același acces la inima spectatorilor. Ultimele zile ale veri va fi însă un film de meditație asupra unor atribute contemporane.**

A.I. Consider că acest film va fi în stilul primului lucrări ale lui Savel Stîpopul, o altă timpuri și ultima noapte a copilăriei. S. Stî: Nu vă pot spune cu ce plăcere am avut la asupra textului oferit de stantin Stînicu, încadrat de sentimentele proferate, diverse, pe care le puteți deduce și din această secvență de interior, pe care vedeți în masa de montaj, în interpretarea Mariei Rotaru și a Adrianei Ionescu — acțiunea cu același nume ca al montajului noastre. Va fi un film de actualitate elaborată. Fără să ignore calitățile pe care le poate aduce într-un film de actualitate ciné-veritabil, cred că este la fel de legitimă și o tratare elaborată, bine ghidată, a tuturor elementelor de mizanscenă. Cînd despre subiectul filmului, cred că trebuie să lăsăm pe spectator să-l deducă singur, nu de dragul unui suspens pe care filmul ni mizează, ci pentru că sper că fiecare va găsi în film povestea propriei sale vieți, dar cu alte întâmplări și cu alte detalii.

Montajul — o vocație fără normă

— **Secția pe care o conduceți, tovarășe inginer Marcel Apostol, se află într-o situație demnă de învidiat. Are 9 filme la montaj-sonorizare din prima lună a anului.**

— **O situație, într-adevăr, mult mai bună decît în alți ani. Mai multe echipe lucrează din plin la post-sincronizări și la montaj. Dar altele au terminat demult aceste faze și ar fi trebuit să intre efectiv în mixaj. În ceea ce ne privește, am realizat în acest răgaz o îmbunătățire a tratamentului acustic al sălii, am făcut și treabă complexă a instalației tehnice de mixaj, profitînd de această pauză, cam lungă așa zice eu. Acum va trebui să facem eforturi deosebite spre a compensa întârzierile. Pentru că nu-mi aduc aminte să fi scris cineva vreodată, la dumneavoastră în revistă sau în alte publicații, despre noi sau despre alte sectoare tehnice ale cinematografului, nu mă simt că spun că într-o cînd este nevoie de efort mai mare, nu ne dăm înapoi. La montaj, secunzi și asistenți se simt legați de film, assemîna autorilor, și oricînd ar trebui să rămînă în plus peste program, dacă este nevoie, rămîn. Dealtfel ei**

● **«Ultimele zile ale veri» de Savel Stîpopul, în avanpremieră**

● **«Osinda» de Sergiu Nicolaescu, în plină filmare**

● **În sălile de montaj de la Buftuea, nouă filme în lucru**

I-au dat cerințele filmului și documentarea pe care am făcut-o. De pildă, în film, Manche Plesca face jecul de oîndă nu pentru că a participat la răscoala de la 1907. Ceea ce nu modifică, propriu-zis, traiectoria personajului, dar îl explică mai limpede destrul. Noi ne-am documentat foarte atent, cercetînd ce s-a întîmplat cu țărani care au participat la răscoala din 1907. Cei care au rămas oîndă, făcînd oîndă și au supraviețuit, au fost trimiși pe front. În 1917, pe același front, unde ajunge finalmente în roman și Manche Plesca.

Plînă și victima crimei este însă altceva.

A. Stî: Din nevoia de a concentra drama-

turgic material, nu mai este ucis un negustor carecra, despre care în roman nu aflăm dealtfel mare lucru, ci trăsuri areduși în slujba cărora se află eroii principali.

— **Prin distribuția lui Anza Pelles în rolul principal, dumneavoastră, Sergiu Nicolaescu, nu mai vedeți în eroi curiașii din roman, ci un alt tip de personaj.**

Sergiu Nicolaescu: În momentul de față, îmi rămîne din roman decît o idee și numele eroului. Am pornit de la personajul extrem de interesant al lui Victor Ion Popa, care ne-a inspirat, dar cărui i-am găsit resursele sociale — sper — mai profunde.

Un film despre care îndrăznim să avansăm: va fi o reușită.
 («Prin cenzura imperiului» de Andrei Blăuer)

— **Romanul e o construcție baladescă, sarcasm tradiționalist, dar omogen, un alt «Baltagul», într-un fel.**

S. Nî: Romanul mergea mai degrabă pe linia unui destin individual fatalist, idee care la noi a dispărut complet. Tema filmului a devenit destinul țărânilor în capitalism, ceea ce nu înseamnă însă că Manche nu are destinul lui, chiar unul mult mai dur, mai spectaculos, pe un fond de nevinovăție mult mai limpede.

— **Iar în restul distribuției?**

S. Nî: Alături de Anza Pelles, este Ioana Păulescu, studentă la Institut, care va face un debut echivalenț, după părerea mea, cu «o lovitură» — o Ruxanda puternică și în același timp pură, apoi Alina Iacobescu în cuplu cu Emmerich Schiffer — boierii locului, și înșiră de alți avangurdec din roman, George Dîncu — în rolul jandarmului Ion, care e și rival al lui Plesca, Ernest Măteș — moșierul, un destin pe care l-am dus pînă la capăt. Procurorul este jucat de mine, iar judecătorul de Alexandru Dănilă — respectiv tipul omului de lege cinstit și un jurist tipic al epocii.

— **Unde apelați că vă aștei pe traectoria genurilor parcurse?**

S. Nî: În filmele anterioare, am supus actorii regiei — povestirii. De data aceasta, procedez invers. Așa putea spune că epusulele aproape sugestive de interpretare și peiașaj, decorurile semnate de Constantin Simionescu și imaginea lui Alexandru David.

Personajul dumneavoastră, Anza Pelles, este un fel de Isp.

Anza Pelles: Nu dar, dacă mă gândesc mai bine, poate că da. Ca și Isp, numit pe nedrept nebunul satului, Manche este socotit criminal fără să fie. Ca și personajul lui Titus Popovici, acest eroi luat din romanul binecunoscut al lui Victor Ion Popa este o imagine a felului cum a morții și s-a plîmdețit durerea în sufletul acestui neam românesc, ca să înțelegem și mai bine cum am ajuns la revoluție și la zilele pe care le trăim. Interesant mi se pare, la filmul de față, faptul că ne-am apropiat de eroii într-o manieră destul de diferită decît cele cu care sîndem obișnuiți. Imaginea este tratată într-un mod aparte, folosindu-se de pildă obiective cu distanță focală mare care creează impresia că suntem a privit la microscop, cu multă acuitate, de niște ochi pricepuți, ochi cu care am învățat să ne privim în trecut. Asta a impus și un stil de interpretare foarte reținut, cu extenuări minime. Încercăm să dam viață unor personaje înscrise de un dramatism care sună transpirația, nu este afiat în gesturi, un dramatism interior care se simte puternic, chiar dacă nu se vede. Mi se pare că, în colaborările mele cu Sergiu Nicolaescu e un pas — dacă nu înșelina, în orice caz e un pas — în direcția anume. Materialul film pe care l-am văzut mă face să cred că sîntem pe drumul că bun, vișul tuturor cinșilor! Iată să se apropie, pe calea temelor sociale, ci mai mult, de filmul de artă.

Valerian SAVA

Banii, dar si viata

[illegible]

dar din cui a cind spu că a văzut de
daru... o comedie „Dragoste cu zero
lei, zero bani” sau, pentru a fi mai con-
cret, „Cum se fură un milion, urechi
de aur, un cadou de 1000 de lei”.
Imaginația începe să fiarbă. Banul, cu cea
ce naste și ucide în om, cu ceea ce implică
și explică, cu fascinația și oribulul său,
devine un mijloc de comunicare. În
dind relații fundamentale dintre real și
ideal o dimensiune fără de pierzări. Cel
care are un ban, are și se poate afla, se
descrie un om, are (și) o viață. Un ban
a pus minte pe o moară cu noroc. Numi-
mă că se poate născă o viață dintr-un
tențentă fiindcă aurore lui a avut talentul și
inteligentă să creadă în forța dramaturgică
a lui Slavici și să așupe la obiect, obiectul
alături de care se afla și el, un bănuș, acest
altul în literatura noastră — banul, acest
blestemat „daul aurore” despre care
erolu și Pîie ne-au dat o imagine extra-
ordinară.

Pentru a nu fi ipocriti, să acceptăm însă imediat că e mai ușor să faci filme despre banul în capitalism, într-o lume în care banul e totul — dar această comoditate, buză și înlesniri de analiză nemuritoare, nu poate fi și o îndreptățire pentru timidi-tatea, pudorea, cu care scenariștii noștri atacă acest subiect în filmele ce vin spre zilele noastre. Dacă nu se pot trece cu vederea acele comedii simpatice ale lui

lupta
cu sabloanele

cu care punem în valoare dramatismul naşterii noulor relaţii socialiste dintre oameni, înlocuind acelel contereşări materiale în care muncitorul nu mai e desfigurat de ban şi nici supus lui. Există — indiscutabil — o nouă concepţie despre cîştig şi pierdere, despre avere şi profit în socialism, o relaţie nouă între avere colectivă şi profit individual. Există — fără îndoială — şi fără să apărăm la idealizări demagogice — un mod nou de a epune omul mai presus de bani, cum îmi spune o dată un macaragiu la Bicz, muncind pe un ger de minus cincisprezece grade...

[illegible]

Radu COSASU

Cinéma

Camil Petrescu susținea undeva că prima calitate a unui artist autentic este puterea de a fi obsedat de un singur țel estetic, de a nu se lăsa pradă risipirii. N-avea încredere în artiști care se

incăpăținau să rezolve toate dilemele, li erau mai apropiati cei care se dedicau uneia singură. Mi-am amintit de această observație admirînd-o pe Draga Olteanu, protagonista filmului „Patima”...

Sînt, dar nu mi mă înșel, aproape nici ani de zile — ce repede trece timpul — de cînd Draga Oțteanu mi-a mărturisit dorința ei: cea mai secretă, de a face un film după o năvălă de Petru Vintilă. Nu cunoașteam năvălă, însă din felul în care strălucea actriță mi-a povestit-o mi-a fost foarte ușor să-l înțeleg obsesia. O interesa drama unei femei simple, normale, care sub presiunea bunătății găsea ferecirea înfrată. Acum, în reclama de la cinematograful «Scala», vedem chipul Dragii Oțteanu pe filigranul unei bancnote. O obseda acest personaj si-mi mărturisea că nu va avea liniște pînă cînd nu-l va cunosce. Cunoșcînd dificultățile

care apar inevitabil între aspirație și realizare, credem că până la urmă va obosi. Și Draga Olteanu nu a obosit, s-a încăpățânat să-și ducă proiectul până la capăt, a fost pentru mine una din bucuriile cele mai înalte. M-au bucurat puterea și devotamentul cu care și-a exprimat și desăvârșit obsesia ei artistică.

Cred că fiecare mare actor are dreptul la un vis. Și cu toții nu vom avea decât de cîstiat.

gat cînd marii actori ni se vor dezvălui în ceea ce cred ei că au mai bun și mai adînc. Un regizor, oricît de genial ar fi, n-are cum să cunoască exact valențele secrete ale actorilor, actorii au și ei dreptul, măcar o singură dată în viață, să-și hotărască personajul.

Pe o anume treaptă. În ciuda vanității

Pe o anumite treaptă, în ciuda vanității lor profesionale și copilărești, actorii capătă conștiința puterii lor, ei renunță la iluzii,

da seaua unde ar putea străluci și unde ar fi ea. Că eutăl un rol pe măsura experienței și a observațiilor lor, în această feticărită înțelegere a lumii, ei au găsit și mijlocul propriilor lor posibile personaje. Experiența lor de viață, ca și a oricărui creator, trebuie să capete o expresie. «Roiul vieții» nu înseamnă că trebuie să trăiești o viață, ci că acea mântăie să sintetizeze propriile experiențe, propriile experiențe. Acest rol, desigur, nu se poate juca decât o singură dată în viața noastră, dar în viața noastră este de interesant. N-ai fi păcat să nu avem un film în care temperamentul înșelător, groși și viclean subțiri a lui George Constantin să fie prezentat în viața noastră? N-ai fi păcat să nu avem un film în care comical straniu și înglindurat a lui Marin Moraru să nu ne deșină mai accesibili. N-ai fi păcat să nu avem un film în care Beligan, Olga Tudorache, Liliana Tomescu sau atitula mulți mari actori au dreptul să creeze un personaj echivalent cu experiența noastră?

Noi toți vom fi beneficiarii acestei nobile

...and a mobile phone

filmele poetului

Dreptul la obsesie

«Rolul» vieții nu înseamnă neapărat Hamlet sau Ofelia...

care apar inevitabil între aspirație și realizare, credem că până la urmă va obosi. Și Draga Olteanu nu a obosit, s-a încăpățânat să-și ducă proiectul până la capăt, a fost pentru mine una din bucuriile cele mai înalte. M-au bucurat puterea și devotamentul cu care și-a exprimat și desăvârșit obsesia ei artistică.

Cred că fiecare mare actor are dreptul la un vis. Și cu toții nu vom avea decât de cîstiat.

gat cînd marii actori ni se vor dezvălui în ceea ce cred ei că au mai bun și mai adînc. Un regizor, oricît de genial ar fi, n-are cum să cunoască exact valențele secrete ale actorilor, actorii au și ei dreptul, măcar o singură dată în viață, să-și hotărască personajul.

Pe o anume treaptă. În ciuda vanității

Pe o anumite treaptă, în ciuda vanității lor profesionale și copilărești, actorii capătă conștiința puterii lor, ei renunță la iluzii,

Noi toți vom fi beneficiarii acestei nobile

...and a mobile phone

Actualitatea la scara 1:1

Patosul lui Maikovsky
și incisivitatea lui Gogol

Prmiul

Am avut ocazia să văd filmul într-o competiție internațională (Festivalul de la Veneția) care, prin specificul ei, este destul de greu de înfruntat pentru un film care nu face parte din categoria grea. Ei bine, filmul lui Mihaela a apărut pe ecranul acela cu o înfățișare destul de rafinată, și anume de creator de atmosferă, stimulator al unei receptivități vibrante a spectatorilor. Părea că se așteaptă o mare surpriză. La capătul vizionării, nimeni nu se arăta dezamăgit. Dimpotrivă. Pentru că acest eșec al lui Mihaela, cu alura lui maikovskyiană, cu apariția lui nu de curier al lui Mercur ci al lui Zeus însuși, irumpea pe scenariul pe care este localizată naraluna, marșul în demers și blazat în continuu, grabă, nu să facă ceva să se scape de puterea pe care l-au de făcut în exercitiul lui cotidian (sau poate nici măcar cotidian, ci doar periodic).

Și surpriza începe să se construiască prin această apariție, cu aer hăzlit și care ar invita la un climat distractiv, dar care declanșează înconștient un proces al constințelor și o trezire la realitate.

Tot filmul este o sedință, dar nu una de rutină, deși mulți au vreo-așa, ci tocmai una din acele sedințe care încep într-un aer obișnuit și capătă un efect neobișnuit.

O sedință care se termină cu o votare, ea însăși un fel de grafic al succeselor treziri la realitate. Există o falsă candoare care punctează comisi sau mai degrabă sarcasme comportamentului cotidian al birocratului; există o gravitate, dezbărată de orice patetism sonor, o gravitate, a zice, modestă — modelul acesta o face imperceptibilă la începutul povestirii ce se petrece pe un eșecare sonor, unde vine un cașier ca să pâlătească o primă de producție. Dimensiunea comică nu se repliază însă în bufo-nădă, iar gravitatea nu capătă tonalitate triză. Cele două dimensiuni dramatice par să concure la această operație de aducere la realitate, la luciditate, la trezire a unor constințe adormite și ale altora viciate de birocratism. Și pe măsură ce se întăzează în decorticarea constințelor, însăși tonalitatea se schimbă. Pentru că dispare accentele sălărețe, egulman se însoțește de o rezonanță gogoliană, iar finalul nu este nici el sfârșit, ci abia începutul unei meditații, la care sînt poftiți spectatorii, dar nu ca spectatorii, ci ca cititori.

Mircea ALEXANDRESCU

Producție a studiourilor «Lenfilm». Regia: Serghei Mălaian. Scenariu: Alexandru Ghimpu. Imaginează Vladimir Ciumak. Cu: Evghen Leonov, Vladimir Samoilov, Oleg Tankovskii, Mihail Gusev.

Banchet pentru Ahile

Este cu puțință să existe o zi, un ceas cunoscut descoperim așa, dintr-o dată, că nu mai sîntem tineri? Probabil că nu. Această «revelație» a avem tratat și pe măsura lucidității ficăruia dintre noi. Dar există totuși un moment în care, lucră sau nu, optimist sau nu, în putere sau nu, oficială al îmbătrîni: atunci când ieși la pensie. Încercare grea, poate una dintre cele mai grele din viața unui om, a unui om normal, adică a unui om activ. Sigur, pensionarea poate fi începutul unei alte vieți, al unei activități de alt soi. Dar ea este, la fel de sigur, sfârșitul celeilalte vieți. Și începutul a ceea ce se numește: bătrînețe. Acest moment, acestă zi din viața mairului lui Ahile, face subiectul și obiectul filmului de față. O zi pentru care Ahile s-a pregătit îndelung. S-a pregătit să se comporte ca în toate celelalte zile. O zi pe care caracterizează și-a pus preț pe ea, pe care a făcut așteptările. O zi o zăgăzită își dorește cu îndrăzneală Ahile. O zi unică, o zi festivă, un banchet îi pregătesc colegii. Pentru că, plutonul compact al spiriturilor nu înțelege singurătatea alergicilor de cursă lungă. Durează nelătețurile. Cruce lipă și dispare tăta a bunelor intenții. Irită ghirlandele de flori, sub lamponajele colorate, în cîmchetul panaherelor de sampanie, în lăile lui se oleră, pe lîngă două bilete de concedu pe malul Mării Negre, la nevoie și doi ani de muncă. Mai are dreptul, după lege, la lăile lui de viață activă: ecologul mîntăi să la locul mai poate să aștepte. Discursul sefului e

prea pompos. Înțelegerea colegilor e prea condescendentă. «Trebuie să te lași la oare. Eu n-am nevoie de nimic, eu n-am nevoie de nimeni», izbucnește Ahile. «Dar am nevoie de toată, adăugă și înțec, pentru sine. Da, am nevoie de tine. Întodeauna, și mai ales în apropiere de tine. Fînis-ul e anevoios. Greu este plîa treci pe sub ghirlandele de lori de hîrtie. După ce ai trecut, «oricare i-l fi soarta, ea e treacă-toarea. Și totuși, alta vreme ci există trece să te porți ca și cum ai fi etern».

Rodica LIPATTI

Producție a studiourilor DEFA. Regia: Roland Gräf. Scenariu: Martin Zeman. Imaginează Gunter Lenz. Cu: Erwin Geschonke.

Dragoste și moarte

Doi buni prieteni iubesc aceeași fată. Ei aliege pe una din ele și i prietena se curmă. Furcitu aldevine însă eșec nerelict al «love story» japonez («dragoste și moarte de boala bolilor, de flagelul seculului, ci într-un accident. Oricum, ea moare (de ce a acenariată această întodeauna fată?), lăstindu-l pe ei să-și pună și să nu pună și nouă îndrăzneală asupra vieții și morții. Apoi, la bunele noapte se trezesc, se despărțesc. Printre îndrăbările capitale, tineri protaginisti joacă tenis cu îndemnare și se pîmbă prin peisajele de mare trebură cu vor fi arătați minunat într-o copie color.

Dana DUMĂ

Producție a studiourilor japoneze. Un film de: Noboru Nakamura.

Roland Bîkov ne propune o formă interesantă de comedie în care substanța se amplifică necontenit, în care risul se naște din plîns și totuși înseamnă nerv, sunet și culoare. Mizifind pe puterea de atracție a situațiilor sofistice și a comicului fantastic: Bîkov investigatează banala realitate cotidiană cu ochii umoristici, poetizant și parcă nostalgic care a creat și farmecul satiric.

Ce anume năște comicul în această poveste a unui pasnic imobil locuit de niste locatari inofensivi, angramați în ritmul obișnuit al traiului zilnic? Cheia se află în inevitabila interacțiune a două universuri: cel al adulților și cel al copiilor. Universuri la fel de ciudate unul pentru celălalt și care se pot concilia prin ris. Risul nostru. Cine sînt cei nîși? Un copil atlat sub mirajul metamorfozelor, fericit în preocuparea auzantizată de a-și transforma cîinele în elefant, apoi în țară, pînă ce cîinele s-a ne vreau totuși cîine, îl părăsește; sau acestui copil, o fetiță înestrată cu sîrzenie așa-zis feminină, care comandă în schimbul unor așurări, promise celor doi duști îndrăgostiți, câteva zeci de pisici pentru candidele expreșii ale pîmbului și ale pîmbului, care unea un și un violonist romantic, iar celălalt

Cascadorul

Acest film — «Dublura în versimone originală» este creația unei echipe de tineri, a unor debutanți. Rezultatul? Un film născut din pasiune (însă îndreptat la care nu e totdeauna ușor să răspunzi; un film adesea exaltat (ce calitate de invidiat în comparație cu attea filmele fărnel), un film inegal, consecință firească a dorinței de a spune totul despre toate, sau măcar multe despre foarte multe. Important este însă că «povestea» lătarate unor de prieteni și cultivarea ostentativă a detaliilor nu estompează intenția initială.

Pe scenariul unui marl hidrocentrale, o echipă de teatru dă spectacole în fața unui public nu prea receptiv la tragedia Antigonei. Trădă actrița Elena, distribuită apoi și într-un film, se îndrăgostește de un muncitor îndrăginit, un romantic sui-geneze Ivan. Echipa de filmare îi lipsește însă cascadorii și, pentru a-și demonstra curajul, dar mai ales pentru a fi aproape de Elena, Ivan își oferă serviciile. Iși părăsește munca și prieteni, renunță la posibilitățile de a-și continua studiul, răspunde se într-o gonă neobună, expunându-se cu nepăsare în cascadorii periculoase, ducto de viață care de fapt nu i se potrivește. Treptat și își pierde propriile personalități, îi lipsește să se stabilizeze chiar pe sine însuși. Seara premiei și se seama dezamărit. Seara re-evaluării e și seama destul de mare. Lăstind, Ivan se va întoarce la muncă sa, la oamenii săi, la bătrînul mairu care l-a crescut ca pe un fiu. În viață nu poți fi doar un actor, fiecare e dator să-și joace propriul rol.

Marina CONSTANTINESCU

Producție a studiourilor bulgare. Regia: Iliya Petkov. Scenariu: Rana Tonova. Imaginează: Krassimir Kostov. Cu: Madeline Cholakova, Irina Konstantinov, Doso Doso.

A fost cutremur?
Nu! Dar sînt victime!

Automobilul, cățelul și vioara

un simpatic Gavroche; tot din universul celor emicla face parte și un bunic fantastic și născocitor, precizător de îngrozitoare cutremure băgînd în sperieti tot cartierul. «A fost cutremur? Nu, dar sînt victime! Toți aceștia compun o lume în care viața trăiește la lumina zilei și valorile stabile se modifică într-o joacă continuă. Celălalt univers este format din ecel maria — name, tati, matusi, adică ecel care au grija, meru tentăți să privegheze ordinea lucrurilor și chiar s-o mențină. Acest amalgam mobil este divizat în episoade prin intervenția unor ciudate personaje omnipotente, niste muzicanti care anunță, comentează sau iau concret parte la joc, apărînd în locuri surprinzătoare (pe acoperșuri, pe mare, chiar în aer, etc.). Cel care lă vîd sînt doar copii.

Amuzament, ironie caustică, candoare, absurd și multă tandrețe, iată ce am înținit în acest cel mai recent film al cunoscutului regizor sovietic Roland Bîkov.

Oana MACIUȚĂ

Produs de a studioului «Mosfilm». Scenariu: Alia Ahundova. Regia: Roland Bîkov. Imaginează: Andrei Ardelevski. Cu: Oleg Anisimov, Roland Bîkov, Ghenghi Vîlin.

Nu poți fi dublura nimănui
(«Cascadorul»)

Zorro

Un cow-boy
fără cal

Filme cu justițieri, cu detectivi și detective

pe ecrane

Un dar oferit
de Dubon
filiului său

Sub «Sennul lui Zorro» a stat cinematograful de aventuri din 1920 și de la Douglas Fairbanks Sr. Incapace. Personajul legendar, de haideuc latino-american, Zorro cu capul, marea și spădă la înfățișare imaginată a mai multor generații de tineri. Reluându-l acum, Alain Delon merge la sigur, având trei mari atuuri: popularitatea personalului, priza la public a filmului de aventuri și propria celebritate. Tot timpul filmului ai impresia că cei mari se distrează ca să-și amuze pe cei mici. Și bine că. Ideile genelor educative pe care le poartă cu sine romanticul împiritor de drăpatez înfățișează spiritele. Cavalele, numerele de acrobacie, dueliurile eroice viață și pe moarte sunt entuziasmas. Frumusețea și farmecul eroului imortalizează. Simile, entuziasmul și inimile tinere ale spectatorilor din sală, alături tot, pentru două ore, sub Sennul lui Zorro. Pe o rețetă simplă a fost lucrat acest pufos cozonac cinematografic. Întrebat de dreptățile înfățișate, Alain Delon a răspuns: fii lui meu mi-a răpădat că nu are voie să-mi vadă filmele pentru că toate sînt cu gangsteri și mi-a rugat să joc ceva și pentru el și colegii lui. L-am întrebat ce anume și mi-a răspuns: Zorro.

Într-adevăr, așa cum este făcut, acest «Zorro» poate fi oricînd oferit ca un tort de aniversare. Un tort în care sînt înfipite între 10 și 16 luminiuri.

Rodica LIPATTI

Coproducție franco-italiană. Regia: Duccio Tessari. Scenariu: Giorgio Arlino, Massimo Giosuè Albano. Cu: Alain Delon, Stanley Baker, Olivia Piccolo

O fată nostimă plînge, cîntă și dansează

Un cîntec pe Broadway

Un musical, dar nu oarecare, ci american, ceea ce înseamnă fust, montare, dans, amuz, dar și story cu ste iubesc și se căsătorie de tine și diferență dintre ele bine delimitată, căci nimeni pe lume nu-i mai sensibil ca americanul la muzica asta, adesea neglijată. Într-o seară de iubă și se vorbește de cineva; un musical puțin zimbit, puțin înclămat — din nou tipic, căci americanul robust și optimist din fire nu suportă prea mult lacrimă preînșă pe obraz, așa că o gesește lui cu un zimbit, și riciverea, ca să nu picăm de tot în ridicul, un musical. În fine, cu Barbra Streisand, acea Barbra Streisand desăluat în *Funny Lady* deva drăguț din *Funny Girl*. De-a dreptul și în prelungire, sîntem informați de la bun început, dar nu, nu o dramatică, această *Funny Lady* de pe Broadway se înțelege perfect și fără *Funny Girl*, doar este fîcîr special așa, și oricum, oricînt sîntem mai clișioși cu prelungire. Mai clișioși: făcîr și pentru faptul că aici Barbra Streisand are alături un actor nu prea cunoscut nouă cu nume, James Caan, se cheamă, James Caan, n-ar fi exclus să-l căuțăm

Inspectorul Brannigan

Cinema

O întrebare de poliști și detectivi defilează de clișiva lui Incapace pe marelui...

un tip anume, de la înfipșare și înfipșă plîna la modul de a investiga un eșcar. De obicei aceste roluri au servit drept rampă de lansare întru celebritate unor actori mai puțin cunoscuți pînă atunci. Dar unori, actori celebri au parcurs și drumul invers, lătați acum pe cow-boy-ul celor peste 250 de filme, înfipșă și calul și pătura la boruri largi pentru a se arunca într-o urmărire motorizată pe benzile de asfalt. John Wayne lă impurșă statură și curajul personaj care, dacă admitem că actorul ar fi fost nestiut, l-ar fi lăsat imediat ca un mare favorier de scrie. Pe cîntec și alături Brannigan se înrușete drept poliștiștii amintii mai degrabă cu Mc. Cloud. Cu și acesta din urmă, a fost o detăletă timpurie din Texas la New York, ci din «Statele în ciadela tradiții de pe T. Amisa. Și aici se confruntă două mentalități opuse. Metode de investigare americane elipsate de prejudiciu și violente sata lăta în fața cu cele britanice de o subtil mascată duritate. Sata față în față reconciliabile gusturi care încoș cu felurile de mincare și se termină

cu nodul de la cravată. Duel amical de fapt, abundent adnotat cu ironii de replică și situații.

Intriga obșnăuită (cam mult patruz scenariștii pentru ea) este expusă de la început. Inspectorul Brannigan la drumul Londrei cu scopuri de a captura un gangster din Chicago. Odată cu el sosește pe aeroportul Heathrow și gangsterul tocmă pentru al lichida. Celor trei toci ai acțiunii le se alătură în chip de gardă inspectorul-lord de la Scotland Yard. Totul pare știut pentru fiecare dintre ei și pentru noi. Numai că... Nervozizatul intervine, dramă fără răsturnări care (într-adevăr multe mașini se răstoarnă la propriu în spectaculoase numere de cascadorie) și asigură filmului dramatism și suspens. La acțiune participă și un Mel Ferrer de-o impecabilă eleganță și o fermecătoare polițistă (Judy Geeson), al cărei rol este de a însoți pe oaspetele de peste ocean. Misiunea ei, vestem repede, este mai mult lurișică, în noi profilăm de această minunată plimbare londoneză.

Adina DARIAN

Producție a studiourilor americane. Regia: Douglas Hickox. Scenariu: Ch. Trumbo, Michael Butler, W.P.A.C. Imaginea: W. Nozawa. Imaginea: Gerry Fischer. Cu: John Wayne, Richard Attenborough, Mel Ferrer

Eu și dragele mele mătuși

Cinema

Un film cu o intrigă polițistă ci se poate de serioasă. Există și un lied-up. Chiar dacă devalizată nu e o bancă putredă de bani, ci o modestă casierie rurală, chiar dacă suma furată nu impresionează prin muietă zero-urilor, tot lied-up se se numește. Există anchetatori oficiali, suspecti, pistele false, probe indubitabile, martori care au văzut aproape totul dar le-a scăpat un «flea», omisiunea face ca acțiunea să înalente vioioase spre final și, desigur, un fâpșas descoperit al ultimui minut. Ca întotdeauna apar cauzele și martorii occasionali. Ei se improvizează în detectivi amatori, ajung primii la probe și reușesc să ordine tot ceea ce probele și poliștii fără însă să găsească și lăcută la care s-ar potrive aceste chesti. În final, detectivi, oizi și amatori, își unesc eforturile într-o prindere fâpșapă. Seneștiști și rezizorul, cu complicitatea actorilor, nu monotoniză acestei intrigi clasice de tipul scine este vinovatul?». Pe post de detectiv amatori intră în acțiune un fel de Miss Marple, nemuritoare orolă și Agatha Christie, dar în dublu exemplar. Încercîruri cu explozie întîrziată sînt presărate astfel de-a lungul

acțiunii, făcînd ca «seriozitatea» poliștii să explodeze în străluciri și multor jerbe de voioșie. Detectivete noastre sînt două bunișice cu tabieturi, bizerări și excentricități nevinovate. Una e cu capul pe umeri, foarte severă cu timpurile moderne și cu oamenii care nu mai sînt ca se vremea noastră. Calitățile ei într-o venică și amuzantă zăpăcăne, conciliantă și despus de înteleptăorie. Distinsă neomne aicalușes un cuplu ineparabil și chîl vreme sînt împorșă și se supraviețuiește reciproc, viața merge înainte fără incidente. Cum se desparț una de alta imediat izbucnesc catastrofele. Pistele se încurcă, hîrtii imporșă sînt rădăcite, confundate sau substituite, detaliile semnificative sînt pierdute din vedere, chiar viața blindelor detectiv este serios amintită, iar cercul suspiciilor se lărgiește într-o nebușnăscă frenetie, cuprinzînd la un moment dat și pe logodnicii unei nepoate, pe cîr de urlică, pe afli de simpatiză, care logodnici suferă de blînda tîcneală de-a vorbi mai tot timpul cîntînd. Și astfel, cu cîteva glume, cu cîteva replici, cu cîteva gaguri, filmul se mișcă vioi, se autoparodiază și parodiază toate ponciile geniale. Pe scurt, o gura cinematografică subțire, elegantă, plînsă de haz.

N.C. MUNTEANU

Producție a studiourilor cehoslovace. Regia și scenariu: Zdenek Podskalsky, Miroslav Ondřík. Cu: Eva Jirovskova, Nadaza Golova, Jan Hrzan, Iva Janinska

Doză bunișice la la Mannix

nespus de frumoasă și teribil de a vieții: nimic nu e perfect pe lume. În limba de zi și zi, s-ar traduce cam așa: cînd poți să respîrîi n-ai chef, cînd ai chef n-ai aer, cînd ai sîrîrîi ai aer, nu-ți trebuie să respîrîi. Contr-la-im, aici fiind vorba totuși de un film cu ste iubesc și am năvois de linec, contr-la-imul este, iresie, și sentimente-

lor. Ideea rămîne general valabilă.

EVA SIURA

Producție a studiourilor din S.R.R. Regia: Herbert Ross. Scenariu: Jay Presson Allen, Arnold Schulman. Imaginea: James Wong Howe. Cu: Barbra Streisand, Gene Stark, James Caan

Ca de obicei un recital (Barbra Streisand)

pe ecran

Un travelling din Evul Mediu pînă azi

Giordano Bruno

istoria ofer personajul: marele filozof al renașterii italiene care a încercat să scoată gîndul de sub tutela religiei și a fost ars pe ru, după opt ani de tortură a inchiiziției, pentru că a refuzat să-și renega convingerile. Filmul lui Giuliano Montaldo structurează evoluția savantului pornind de la biografia excepțională personalității a vascului al XV-lea urmîrind în toate concretizările și originalitatea sa, dar se ridică în disputa dogmatice de spirit, intoleranță religioasă-umanism, la un tablou amuzant, unul din acele vaste tablouri sociale și politice care fac forța cinematografului italian contemporan. **Giordano Bruno** incapează în speculul unei procesiuni religioase în Veneția sfîrșitului de secol XV și se încheie tot cu un spectacol, cel al cruzimii și inchiiziției trupul savantului mistuit de flăcări în Campo dei Fiori, în plină **Mare** renascență. Intre copertile filmului se înalță o structură ploditoare a ideilor revoluționare ale lui **Giordano Bruno**, de la teoria științifică și totodată poetică a unității materiei, a universului și a formelor viiei, a identificării spiritului cu materia, pînă la atacurile vehemente împotriva biserică catolică înarmat cu puterile (cum o numește filmul), instrument corupător de spirite. Filmul aduce argumente apăsătoare în procesul Bruno-biserică, dar și Bruno-societatea vremii, cu tot ce

implică ea ca dogmatism, ipocritie, intoleranță or lasitate. Admirabilele portrete-petite: Morosini, spiritali generosi care apă-ă la sfîrșit al Moecenismului, trădătorii lui, ezulul luminat, Bellarmine și cardinalul fanatic Sartori, sau oscilantul papă Clement al VII-lea, sînt toate dominate de impresionantul portret al lui **Giordano Bruno**. Derutați și toți fermi personalitate, în moderna înlăncire a lui **Gian Maria Volontè**. Actorul dezvoltă cu impetuozitate-i dramatică obuzul, gama completă, dificilă a personajului său: ironia lui sarcastică, explozia lui vitalitate, vehemențele acuzărilor din prima parte a procesului și gravitatea, din ce în ce mai meditată, pînă aproape de seninătate dincolo de lucruri dinaintea executiei.

Implică ea de o cultură plastică și talent refacă ambianța epocii, somptuoasele tablouri de gen dar și atmosfera terifiantă a inchiiziției venețiene, într-un romantic, rembrandinism din umbre și lumini ce sporește forța acestui pătîm și impozițiunea spectacolului modern al unei lumi care se zbată să iasă din ceea ce ea, mai precis, se va chema Evul Mediu.

Alice MĂNOIU

Producție a studiourilor italiene. Regia și scenariul: Giuliano Montaldo. Imaginile: Vittorio Storaro. Cu: Gian Maria Volontè, N. Christian Buch, Mathieu Carrière, Renato Scarpa, Charlotte Rampling.

stop cadru pe:

Cei trei mușchetari

Sînt opere, adesea de valoare înegală, care înscin înscin în egală măsură la rețut, interioare, versiuni, etc. O capodoperă în continuă și neapărată mișcare ca Hamlet va străli cu siguranță, pe un timp inapăzibil, elevașencia creației a regiilor și actorilor — alături de o operă finită (în sensul că e improbabil să mai prolifeze semnificații inedite și de adinco) ca și „Cei trei mușchetari, al cărei farmec peristă și suscită repetate prelucrări.

sînt gata să mă adaptez la orice formă convîngătoare pe plan romanesco sau simbolic.

În cea mai recentă versiune, în afara distribuției spectaculoase și de prestigiu, atrage atenția încercarea de a marca detalii realist, documentar, mai ales în exteriorie, în scenele de stradă, în figurate, în vestimentație, etc. Din păcate, regizorul e inconștient și alternează fără motivații clare acumulările de culorare ambiantă, cu tunambulescul excesiv, preocuparea de veridic și abandonul în fața tentației facilități. Dar, la urma urmei, chiar și a asemenea stil contradictoriu s-ar fi putut impune, dacă n-ar fi lipsit de prea multe ori insuși hazul și antrenul.

În ce privește actorii, i-am urmărit cu plăcere, coexistind și reușind în proporții diferite să anime această mare minunăție istorică (Cuceritor de plauzibil Michael York; rebarbativ, Oliver Reed; decorativ, Richard Chamberlain; oarecare, Quagway Welch; moribide și cam lugubre, cu craniul lor preapărent, Faye Dunaway și Geraldine Chaplin) de care nu ne săturăm cu una cu două și nici cu nouăzeci și nouă de versiuni.

Nina CASSIAN

Cee pe care nu le-am uitat

Citeva fete tiner, dintre care unele nu au împlinit nici douăzeci de ani, trec prin blocada Leningradului pentru a constitui o unitate de geniste. După o scurtă dar intensă pregătire, pornesc să demineze cîmpul și plaje, poduri și păduri, înlănușu-se mereu pe urmele frontului, uneori destul de aproape pentru a-și auzi vîntul, de cele mai multe ori în linșinea unei naturi care, prin majestății și calmul ei, contrapunctează impresionant moartea violentă care plîndește la fiecare pas. Unele mor, altele sînt grav rănite. Cîte mai rulate înșă trăiesc, iubesc, se bucură de fiecare răgaz, încercînd să fuge rîmîr de viață obuzului și petrecerilor improvizate, un dans, o hîrjoană la marginea unui lan de grîu, o panglică roșie împietrită în cozi, o perche de cerșetari puturi pe furia...

Cu excepția unei singure scene, războiul nu este prezent în cadrul dech prin consecințele lui, prin tensa de mine, grenade și bombe neapătate pe care a lăsat-o în urmă și pe care, elete, sau, me-nirea s-o anihileze. Filmul exploatează cu

multă abilitate această situație și numeroase momente de suspens autentic sînt potențate tocmai de caracterul pașnic al peisajului și al frumusețelor fete-soldat.

Poate că unele mecanisme generatoare de emoție sînt cunoscute și din alte filme, poate că altele sînt previzibile, dar efectul nu este mai puțin puternic din această cauză, iar, în unele momente, ca de pildă cel în care se vestește sfîrșitul războiului, emoția te glutește. Nimic de prisos (mă rerer la filmul propriu-zis și nu la ceea ce introducerea sînt cine-verit), nimic artificial, nimic demonstrativ în acest film care spune simplu și pătrunzător că lumea nu se împarte în câștigat și pierdut, ci în eroi, ci în fiecare om obișnuit există un eroe potențial, așa cum au dovedit-o aceste fete tinere fete.

Cristina CORCIOVSU

Producție a studiourilor „Lentfilm”. Regia: Anatoli Vozhok. Imaginile: Alexei Kozlov. Cu: Valeri Zolotarev, E. Vasilenko, V. Fedorov, E. Sablenkova.

Acest fel de dragoste

Magnolia înflorește din nou

Fascinația actorului cinematografic continuă să atragă pe literari înspre experiența regiei. După Roman Gary, Marguerite Duras — ca și citim doar două exemple — italianul Roberto Bevilacqua s-a lansat și el, temerar, în aventura transunerii pe ecran a romanului care i-a adusese o mulțime de premii: **Acest fel de dragoste**. Subiectul este într-adevăr tentant, pentru că paralela dintre destinul unui tînr care se complice molat într-o căsătorie avantajoasă marital, dar chinuțoare sufletește și cel al tîlălușului, militant intransigent în rindul forțelor de stînga, oferea prietelui unei radiografii lucide a societății italiene contemporane. Dar dintr-o riscurile care îl plîndește pe un scriitor într-o asemenea transparență din lumea imaginativă în aceea a realității, cel din urmă este exesență literatură, de intelectualizare a personajelor.

Firmele coreene impresionează mai ales prin acuratețea demonstrației. Eroi mereu și fără ezitare drept la țintă. Credința în victorie i ajută să învingă toate obstacolele. „Magnolia” este numele conspirativ al unei femei, medic de profesie și agent al serviciilor de informații ale armatei, populaie cărăia i se încredințează misiunea primediosă de a pune mina pe planurile unui depozit de combustibil al dusmanului. În jocul complicat al suspensiunii, al verficărilor, al capcanelor de tot felul, ai agentilor dubli, eroina înainteaș pas cu pas, fără sovrare, decoperind și utilizînd toate albișnicile dusmanului. Cu chipul stralucit de bucuria victoriei și de fîlcărie depozitul care învîpășiază cerul, „Magnolia” înflorește din nou în acordul maiestruos al regiei coreene, în această patrie și pe strălucitul ei conducător.

N.C.M.

Producție a studiourilor coreene. Un film din: Tong Gil Na. Cu: U Bin Ha, Hyun Suk Bok.

Trandafirul alb

Episod din războiul pentru aurul negru dus de Republica Mexicana împotriva marilor companii străine. Acțiunea se petrece în 1938 și relatează evenimentele ce au determinat naționalizarea societăților străine, exploatarea de petrol. Filmul, conceput ca un story — cu accente de melodramă — al relațiilor dintre un fermier mexican înecare, care nu înțelege și-și vîndă pămîntul strălucilor, și o mare companie americană, se constituie treptat ca o frescă a luptei pentru independența economică a unui popor. Printre cele mai interesante secvențe notăm documentarele epoci de exploatarea de petrol. Filmul, conceput acut de naționalizare propus și dus la bun sfîrșit de președintele Cardenas.

S.D.

Producție a studiourilor mexicane. Un film din: Roberto Gavalon. Cu: Ignacio Lopez, Tere Christiane Martelli, Reinhold Otewski, Rita Macedo.

Producție a studiourilor italiene. Scenariul și regia: Alberto Bevilacqua. Imaginile: Roberto Ferreri. Musica: Ennio Morricone. Cu: Ugo Tognazzi, Jean Seberg, Eva Aulin, Fernando Rey.

0 speranță a cinematografului de azi: Documentarul de ficțiune

Am mai avut ocazia să aминin în aceste coloane despre una dintre tendințele cele mai caracteristice ale cinematografiei contemporane, anume accentuarea caracterelor documentarilor în filme de ficțiune. Aceasta înseamnă și estomparea într-o măsură a rigidelor granițe de altădată între cele două genuri și folosirea tot mai abundentă a unor scite documentare în desfășurarea poveștii. Într-un anumit stil, ușor vehement sofisticatilor și prețiozității și care încearcă să redea în mod cât mai exact și credibil, în așemănătoare acele cu care spectatori sînt obișnuiți din vizionarea documentelor cinematografice și a unor emisiuni la televiziune. Un stil care, în anumite momente, adevăratul surprins direct, fără elaborări savante și aranjamente migăloase, un stil în care, în anumite momente, se simte că de cadentă, ci urmărește, înainte de toate, să satisfacă setea de autentică a publicului

Poate nu greșim dacă observăm în cinematografia contemporană o anumită îndepărtare de procedeele tradițional-naturaliste, de pildă de transpunere a realității și de polarizare a metodelor de expresie în două direcții contrare: una cea documentaristă și cealaltă folosind din plin elementele onirice și o anumită iraționalitate a fluxului de imagini.

E evident că documentarismul e mult mai apropiat de cinematograful militant și că acesta folosește calcearea pe realitatea directă ca o armă în lupta pentru eliberarea spirituală și materială a oamenilor. Tendința aceasta e deosebit de vizibilă în numeroase filme prezentate din ziua de azi.

Strădanie spre realizarea unei autentici documentaristici îi corespunde în ultima vreme și apariția unor filme care se reținut au de la critică cinematografică. E vorba despre cele ce s-au pus numit documentarul de ficțiune. O asemenea formulă ascunde, după vechile norme, o contradicție în termeni. De fapt avem de-a face cu prezentarea unei povești reale, cu personaje adevărate, care au existat într-adevăr și care s-au comportat și s-au exprimat așa cum ne sînt înfățișate în film. Caracterul de ficțiune este exprimat de faptul că aceste personaje sînt interpretate de actori, iar împrejurările reale pe care filmul le evocă n-au fost filmate în momentul desfășurării

«Intotdeauna un reporter a fost de fată.»

Din păcate, nu și un operator.

Si totuși...

Reconstituirea «pe bază de documente» a unei drame

care a tulburat lumea in secolul trecut:

«Adèle H» — H de la Hugo (Isabelle Adjani și François Truffaut)

lor, ci sînt reconstituite pe platouri sau în decorurile naturale autentice.

John Reed in Mexicul insurgent

Iată, de pildă, filmul pe care cineştii progresişti mexicani l-au consacrat prezenţei lui John Reed în Mexic, în anii 1913—1914.

După cum se știe, John Reed a fost una dintre marile figuri ale gazetăriei revoluționare americane și el a rămas pentru totdeauna, în conștiința omenirii, prin excepționalul său reportaj **«Cele zece zile care au zguduit lumea»**, consacrat revoluției din Octombrie 1917 pe care Reed a trăit-o nu numai ca ziarist, ci și ca participant însuflețit. Mai puțin cunoscut e faptul că

[illegible]

Un reporter, dar și un operator

E interesant că procedeele care stau la baza documentarului de ficțiune încep să fie utilizate și în filme artistice propriu-zise. Așa a procedat François Truffaut în esafodarea filmului său *Copilul sălbatic* și tot așa procedează același Truffaut în ultima sa operă *Povestea Adèle H.*, care nu se îndepărtează nici un moment de documentele autentice privitoare la destinul tragic al celei de-a doua fiice a lui Victor Hugo.

Documentarul de ficțiune poate constitui un instrument excepțional de reînviere a unor pagini de istorie, reînviere dezbrătată de leșul așa-zisei istorii romantice. O cunoscută colecție franceză de cărți istorice poartă titlul *Intolteaduna* un reporter este de față (II) y a toujours un reporter). Din păcate, nu Intolteaduna a fost de față și un operator (mai ales dacă ne gândim la vremuri ceva mai îndepărtate). Dar, cu fantastica sa capacitate de a folosi toate posibilitățile celorlalte arte și domenii ale spiritului omenes, cinematografia încearcă astăzi să suplinească această infirmitate supărătoare. Multe speranțe sînt permise.

H. DONA

de acord?

Nepieritorii

Citind într-o cărtică deșteaptă că
westernul e o producție unde binele
răpune răul și triumfă întotdeauna, sa-
lutul de trîmbiță dreptății, văzînd și că
un cinematograf atît de pretențios cum
e «Patrix ține pe frontispiciul o atare
nobilă arătare, m-am năpustit spre acel
benefic spațiu de cunoaștere cu cea
mai precipitată sete de adevăr.

Am fost pe deplin răpitiți. Era istoria înblămăsată de parfumuri tropicale a unei familii omare de mamă, compusă din tată, fiu, bunic în pragul morții, și o sora mai mică. Într-o zi veddă a capului familiei și un om de culoare devotat pînă la sacrificiu. Acest exalon al binelui ponesto o luptă năvălind împotriva multor suptări, în care se vede că el este înclinat către se forjează și diverse caracții. Chestiunea se complică întrucîva, deoarece șeful clanului familiei și serif Cahil, în timp ce fuu său cel mai mare decamdat, în cauza virușii imature, numai complice și tănuitor. Pentru a-l reduce în chip discret, tatăl aștează să-l facă să se simtă învinovat, aplicînd din cînd în cînd, copiilor uimii, cele o scatoale pedagogice ulușite, pe care însă, din păcate, acesta nu o pricepe în esența ei, ci doar ca o mîncare de vorbă, care nu face pedagogia efecă călare.

Partea pasionantă a filmului o constituie însă nu tribulațiile educaționale

aiے Cahil-ilor, ci tãria supraomeneascã a oamenilor angajați în conflagrație. Cineva așvirlu un cuțit care se infinge adînc în pieptul atletic al șerifului. Acesta privește disprețuitor obiectul intrat în el, îl scoate ca pe o scobitoare și-l aruncã, unde credeți? — cît coloz! Apoi se tamponează la locul sinistru cu puțin whisky, cam în felul în care o balerinã și-ar tapota în antracț fruntea transpiratã. Un admirator județean al eroului comunicã, în mezzovoce, fiilor, cã tot așa își extrage șeriful și gloanțele din corp, atunci cînd se întîmplã ca vreunul tras în direcția sa sã-l și pãtrundã.

Nu e, desigur, unicul caz, regiunea, puternic împădurită, fortifică miraculos constituțiile fizice. Căci la puțină vreme după, alt ins local smulge un copac din rădăcină, din goana calului și, cu aceleași prilej, îl înfige în pieptul devotatului om de culoare. Ce face acesta? Acesta extrage copacul din pieptu-i, dar nu-l mai azvirele căt colo, ci îl înfige, la rîndul său, în pieptul atacatorului care, fiind proștit, și, altă dată, nu se rezistă la proba cahliană și ucumbă în fața atării pîlde, aproape neomeneste, de tărie a caracterului și pieptilor, copii se purifică sufletește și se arată apți de a deveni ei înșiși șerifi, dacă li se va oferi ocazia.

Am plecat din sală adînc cutremurat și nu pot scăpa nici acum de ideea, inculcată de film, că binelui nu-i e deloc ușor să învingă răul, chiar dacă cinematografia însăși se așază pe problemă cu partea ei cea mai pozitivă, inclusiv greutatea actorului John Wayne.

Valentin SILVESTRU

realitatea fanteziei

Mozart si montajul

[illegible]

Contemplarea unei picturi se produce într-un muzeu sau într-o expoziție, în tăcere, fără muzică ori sunet. Însă când realizăm un film despre un muzeu de artă sau despre o expoziție, «introducem» muzică

pentru film, fie că e artistic ori nu, muzica devine un fel de ficțiune nervoasă. O pictură în mișcare, în care se creează o atmosferă, se trimite la ea, înfringe, adică la proza care e la discolu de tablu. Explicația lipită de tablă, înscrisă pe ecran cinematografic, este o artă, ca o suită de tablouri celebre animate de un Disney și montate după principii de montaj ale lui Eisenstein. Într-o zi de montaj al tuturor timpurilor rămâne autorul serenadei nocturne. Masa de montaj este o tablă de desen, în care se creează o lume, un univers, cea mai mare imagine istorică, cea mai mare imagine a timpului. Mozartiană poate fi urmărită pe un ecran special. Căci muzici adeveră, nu sunt imagini vizuale. Acestea vorbesc o simfonie, cântă, dar destul imagine. Muzica lui Beethoven se ascultă în interior. Un film este o muzică vizuală. Muzica este o narațiune scrisă trebuie să arate ca o partitură muzicală. S-a spus că în timpul importantă a muzicii este în muzică. Muzica este un meniu dezechilibrat - foare creat încă. Termenul muzical este un termen de creație. Muzica este a înfrimării puteri. În timpul laptu s-a produs: de la Sofocle la O'Ne, sin cu muzică

— Dacă voi face vreodată film, atunci prima mea creație cinematografică va fi „inspirată” de viața și arta celebrului sculptor de origine gorjană Constantin Brâncuși. Eroul meu îl va privi pe spectator de pe ecran timp de o oră și cincizeci de minute. Nu va face nici o mișcare, cel mult va clipi, din când în când, din ochii săi limpezi și mari. Cine va rezista o oră și cincizeci de minute?... Ce-si vor povesti spectatorii după reprezentăție? Formula «am văzut un film» va fi singura mărturie valabilă a fiecărui spectator.

Ion LOTREANU

...documentarul e...

filmul politic

Un „Wajda” feroce și inspirat

Critica e unanimă în a recunoaște că rareori politic și economic au fuzionat într-o imagine artistică de forță aceea creată de Wajda în ultimul său film, «Pămintul făgăduinței»; chiar acei care-l suspectau pe regizorul polonez de un anumit estatism, de o prea manifestă delectare în baroc și ornamental, sînt siliiți în fața acestei opere să accepte că Wajda a ajuns la un echilibru admirabil în arta sa, hrănit din esențialele tensiuni sociale ale timpului nostru. Plasa-tă la începutul secolului 20, în Lodz, orașul marilor afaceri, al avîntului capitalist, acțiunea se desfășoară în cele două lumi fundamentale: exploatare și exploatare, fără a cădea nici o clipă, în simplism sociologic, vulgar. Trei tineri ai clasei avute se aruncă în lupta nemilosă pentru avere. Cum izbucnesc — aceasta e tot subiectul. O atmosferă ardentă, o tensiune plină de ritm și forță, caracter puternice, nici un răgaz, nici un moment de indiferență — acestea ar constitui marea performanță a lui Wajda, succedată în «Pămintul făgăduinței». Cel trei interpreți principali: Daniel Olbrychski, Andrzej Seweryn și Wojciech Pszoniak — realizează marile

Scenă de familie 1900 într-o lume «de rechini și bănci» — Anna Nehrebecka și Andrzej Seweryn în «ultimul» Wajda: «Pămintul făgăduinței»

creștii ale carierei lor, la nivelul (susține critica poloneză, altfel avară în superlativ) celor mai buni actori ai ecranului mondial.

„Festivalul popoarelor”: fiecare film un act de acuzare

Cel de al 16-lea «Festival al popoarelor de la Florența» — consacrat documentarelor de valoare etnografică — s-a desfășurat sub semnul angajării fără echivoc pe pozițiile luptei antirasiste și anticoloniale. Covârșitoarea majoritate a filmelor au avut în focarul lor atrocitățile războaielor nedrepte, ale torturii în regimurile fascizante, genocidele și etnocidele. Fiecare film — un act de acuzare. Dintr-o operă «vîrșă» se remarcă aceea inspirată de Victor Jara, celebrul cântăreț popular chilian, uciș în lașăru de pe stadionul din Santiago, film în care imaginile pline de vitalitate ale artistului, bucuriile sale, entuziasmul său, sînt contrastate cu imaginea sordidă a unui vibrant confesiuni de solă sa. Contrastul dintre durerea femeii și forța de a trăi a bărbatului produce o emoție greu suportabilă, apăsătoare, cîrnică zărilor «le Monde». Remarcabil, de asemenea, un documentar american despre fotografii-etnograf Edward Curtis, cel care și-a dedicat 36 de ani din viață (1896-1932) fotografiei din luptă, cu dispariție, cu patetism, exterminarea indienilor în S.U.A.; n-au mai rămas din acei triburi decît 40.000 de fotografi, de o bună calitate, datorate lui Curtis...

depoziii

Heifitz, la 70 de ani

Iosif Heifitz — regizorul sovietic care ne-a dat acum bijuteriile numite «Oama cu călețu, creatorul neuitatului «Deputat de Bălcești», artist de o extraordinară sensibilitate și onestitate profesională — a împlinit de curînd 70 de ani. Dintr-o substanțială meditație asupra marelui sale, reținem cîteva reflecții care pun în valoare trăsăturile principale ale operei sale:

■ «Cel mai greu este să filmezi simplu și cinstit imaginesc unei ființe omenești, fără să o linguesci, lubid-o, dar fără a pierde criteriul obiectiv de la care să pornești. Tutind-o, dar fără o familiaritate de prost gust. Descoperind în ea frumuseți, însă fără s-o ridici pe un piedestal unde nu o mai poți ajunge cu privirea. Urîndu-i urmele de sclav sau de mic-burghez, dar detectîndu-i toate conștințele de bună-tate, ascunse adînc în sufletul ei. În afara acestor repere, nu există regie, cel puțin pentru mine. Restul vine de la sine».

■ «Îmi place enorm «Noptile Cabrielei al lui Fellini. Surfului Cabrielei din filmul este pentru mine un poem nemuritor».

■ «Cînd mă gîndesc la «Anvergura» unui film, nu am în vedere efectul figurantilor în scenele de masă, tonale de explozii, bombe, furturi. Anvergura este lărgimea viziunii asupra omului, universal care se răsfrînge în privirea sa. Măreția se poate descoperi în dragoste și în suferință, în bucurie și în răsunet, în orgoliu și în neliniștea morții. O superproducție cu ponciori, filmată pe 70 mm, poate arăta ca o biată mîrlășă. Anvergura este spațiul fără limite al sufletului omesc. Acesta a fost pentru mine, întotdeauna, esențialul».

Indiferența omoară

În curcile artistice, se știe, orice scenarist ambițios vîntă o distribu-

ție cu Glenda Jackson scap de afiaș. Actrița nu și-a pierdut însă — ca să spunem așa — capul și ălbăle în temerii rigurose: «Nu cred că există un singur actor în lume care să presupună că a fost perfect într-unul din rolurile sale. Nici un artist adevărat nu e mulțumit vreodată de ceea ce realizează și ceea ce-i însoțește născut este speranța perfecționării... Dar orice i s-a întâmplat, actorul trebuie să evite cu orice preț a se lăsa învin de indiferență. Acesta i-ar fi condamnarea la moarte...»

Glenda Jackson într-un rol pe măsura talentului ei atotputernic: Sarah Bernhardt, artista care ducea fantezia pînă la «vînta moartea, jucîndu-se orgolioasă în propriu-i scieru...

cronica eroului real

„O imagine a complexelor americane”

La ora actuală, Hackman este una dintre cele mai originale personalități ale filmului american — și studiul serios de psihosociologie încearcă să definească noțiunea artei sale. În «Poșta (nr. 175), Michel Cuesta încearcă o asemenea sinteză între etica și estetica rolurilor lui Hackman, urmărindu-i evoluția, pas cu pas, și ajungînd la a pune în valoare cheia linii de forță semnificative pentru o anumită categorie a intelectualului american.

Creația lui Hackman cunoaște șapte ani — primii — nesemnificativi, roluri utilitabile care se înscriu în cele mai schematice saboane ale scenariilor de «bună și rău». Omul era un mic somer-artist și după expresia lui, există un monstru în această regiune numit «mai-maj». Pînă în 1971, pînă la acei «French Connection», joacă orice, în funcție de metraj. Din acel an el consacră, artistul realizează un salt extraordinar, rapid cu schemele clasice ale cinematografiei americane — pentru a impune o viziune unică, azi, în filmul American complexate. Această viziune cuprinde un refuz definitiv al înocenței — sentiment al drag sufletului-medius, medicilor americani — o denunțare a inocenței și ignoranței și a eșecurilor perpetue, pentru a dezvălui, în cele din urmă, o dramatică neputință a tuturor soluțiilor, eresia pînă la violent, utopice, idilice pînă la evaziune. În adîncul ei, viziunea lui Hackman — paradoxal — în filme star, pline de acțiune și porpeliș singeroase — solicită un nou fel de a gîndi, o glîndire de adînc care trebuie să înfrîngă toată suma mitologie a scopului marelui, din jale și bucuriile cărora s-au intrupat și s-au intrupat o întreagă literatură și cinematografică americană. Fără a rata niciuna din caracteristicile acestui scop, esențial pentru a defini stereotipul lui «homo-americanus» — nu este semnificativ că poliștii din «French Connection» poartă numele lui Po-

Gene Hackman: o viziune nouă în filmul american: refuzul inocenței, asumarea eșecurilor, obligația de a gîndi adînc

peyler! — fără să piardă farmecul acestei copilării, cu crudele-i agresivități, cu bruste-i îndușoșii, cu marile tenacități, Hackman le folosește, printr-un joc de o spontanitate și o naturalețe inegalabile, în slujba unui eor din ce în ce mai lucid, mai adult, conștient de înfrîngerile sale, asumîndu-le, nicidecum disperat, tot mai clarificat asupra rețelilor care distrug orice evis americană, perplex însă în fața soluției. (Hackman e unul dintre vîntii suporteri ai lui Kennedy, al recunoaște deschis: «După asasinarea celor doi președinți am căzut cu toți într-o stuporare irezistibilă. Conștința studiului dă o dimensiune amplă portretului: «Denunțînd sacrosancta inocență ca sursă a oricărui ignoranță, punînd în chip neastăpînită frîmțorile acțiuni de ordin instinctiv, impunînd simțurile necesitate de a gîndi, Hackman izbucnește în fața eticii de o explicite cîrzi prin care trece azi nu numai America, dar toată lumea occidentală.»

Cume sursă a filmului

scurt
metraje

■ **Pierre Bost.** A murit în vîrstă de 75 de ani unul din scenariștii de frunte ai filmului francez, Pierre Bost, cel care alături de Jean Aurenche a contribuit esențial la acel ecimena parizian de replică și dialog inteligent, profunde, poetic, cum dovădesc «Jocuri interzis», «Traversarea Parisului», «Simfonia pastorală», etc. Prietenul său Aurenche sîntuiea regizori tineri: «Pentru a scrie ceva bun trebuie să ai în minte o idee proclamată trebuie să i uiamești pe Bost. Nu-i va fi ușor...». Bost era dintre acei scenariști excepționali care-i condensează cînd secvențe într-un singur plan. Răsă ră.

tunel
timpului

Uzina de vise visează
la ce a mai visat...

Vestile despre prosperitatea Hollywoodului continuă să fie contradictorii. Unii scriu pe larg despre criza și decăderea cetății, ca imediat să apară optimiste baze pe rețetele fantastice realizate cu filmele fantastico-catastrofice. (Noi protecție în această direcție: invadarea Statelor Unite de milioane de albine ucigase, New York-ul fîcut hărăs-parcarea de un urs, mai ceva decît mai-muza King-Kong, performanțele singeroase ale unei hule de cîini cosmaresti, aventurile unei mașini mortale condusă de dracul însuși, urmarea la «Făcica, de-și zice «Făcica 2», povestind mai departe lupta omului cu rechinii și, firește, n-a răi fost normal să nu te gîndești la asta, dacă tot sîntem aici, un film al cărui titlu spune esențialul, «Zăua de sfîrșit a lumii». Rămînem la părerea că cel mai formidabil film catastrofic, dar și cel mai ieftin, ar fi acela intitulat: «Am murit cu toții» — în care timp de 80 de minute ecranul ar fi alb...)

Ceva mai interesant — deși trezesc și ele obiecții — ar fi proiectele pentru reluarea unor mari succese ale trecutului, în noi versiuni regionale, cu actori de prestigiu ai noilor generații. Studiourile se gîndesc la o re-ecranizare a filmului care lă conștient pe Fredric March, Janet Gaynor, James Mason și Judy Garland: «S-a născut o stea...» cu Barbra Streisand și Kris Kristofferson în rolurile principale. Tot Barbra

Hollywoodul își reia succesele de odinioară, caută — printre altele — «nouă Ginger Rogers!» Criza de inspirație sau scleroza vîrstei întoarce mereu la amintiri.

Streisand a solicitat să înfrunte imaginea clasică a lui Ginger Rogers, într-o nouă montare a «Noptilor văluite». Se merge mai departe, kalendarul-șee la filme care păreau sfîrșite, de neatinse: Roger Corman (regizor, de altfel, de prima mîna) vizează «Năsterea unei națiuni», capodopera bătută în aur și marmori a lui Griffith. Tot Corman — într-un fel de frenezie a stelei — vrea să remonteze clasicul «Sîmion mîlcu», filmul de neclintit al lui Kravtsov.

Bogart. În sfîrșit, lui Robert Evans i așteargă ochii și mintea după «Notorious» al lui Hitchcock. Cary Grant și Ingrid Bergman. Oamenii cumpănii, fără a avea indignarea față de nostalgia marilor creații de neînlocuit, se întreabă totuși dacă Hollywoodul, prin aceste proiecte, nu-și dă examenul de incapacitate creatoare, dezvoltînd o tristă criză de inspirație, acea scleroză care se manifestă prin repetarea încăpățînată a amintirilor.

s-a filmat...
miine

Portar de noapte

În Suedia, proprietarii unei săli de jocuri electrice au angajat un portar de noapte, lung de 2 metri și 13 centimetri. Un șarpe boso. Eventualii hoși sînt aneștiți, printr-o pîncărată pusă la ușă, de carne (înjunată a celui care veghează, ca și de dimensiunile sale particulare. Zăua, șarpele doarme într-o culcă pe măsură. Aprecierile la adresa sa și a menciilor sale sînt elogiante: «Îți face meseria mai bine decît un cîin»

Roma, orele...

Nu demult, Roma a trăit un spectacol al cărui precedent a fost găsit doar în războaiele punico, cu acei strigăți ai lor, nemuritor. Hannibal ante portas! 23 de elefanți, în carne și oase, au străbătut orașul, liniștiți, în sir indian, perturbînd traficul și circulația. Imaginea enormă — pachidermele printr-o autoturism, pletoși și stopuri — denotă de Fallini, se datorează unui îngrîșor german care, trebuind să însoțească trupa de la gară la unul din circurile de la marginea Romei, s-a rătăcit și a ajuns cu elefanții în centrul capitalei italiene. Grea pentru poliștii care nu știu precedentul neputînd să li dea vreo idee în această direcție! — la cît să ezimeze amenda...

A mai răsărit o stea:
viermele

Idee, probabil, groază la d-nul Edgar Lansburg, pentru un film destul de aproximativ: «Mîșunatul». O linie de înaltă tensiune se prăbușește și atunci din pămînt, și din labirint, răsărează la suprafață milioane de viermi care — ca «Păsările lui Hitchcock» — încep să

O cauză dreaptă pentru artista-militantă Jane Fonda: fericirea tuturor (care începe cu fericirea conjugală)

terorizează localitatea. Pentru filmările sale, producătorul folosește 100 000 de viermi pe zi, turnizați de un institut oceanografic. Stocul de viermi-actori e improspătat zilnic, avîndu-se în vedere și interesanta particularitate că, spre deosebire de viermi nocturni, cei de zi se mișcă, adică mîșună, mai spectaculos în imaginea filmată. Nu se știe de cît dar asta e viermele de zi e mai fotogenic! Arta s-a mai îmbogățit cu un adverb...

Familia „senatorului”
... Hayden

O nouă acțiune politică a actriței americane Jane Fonda, cunoscută mîșunată progresistă, numită de altfel «Elena

d'Arc» a Americii: deschiderea campaniei electorale în folosul soțului ei Tom Hayden, tovarăș de idei democratic, anti-conservator, care vizează a fi desemnat candidat al partidului democratic pentru postul de senator al Californiei. Chiar totuși actriței, Henry Fonda, deajuns de rezervat față de atitudinea politică acurată a soției sale, s-a dat consimțămîntul la noua sa campanie. Frațele lui Jane Fonda, Peter — cunoscut cîineștii ei enoului vald american — turnează un documentar tot în sprijinul cumnatului său. Nu se știe dacă această familie e «senatorului...». Fonda-Hayden va izbîndi în lupta electorală. Jane e însă transănt: «Sînt gata să mă dau în spectacol pentru o cauză dragă, dar nu pentru a mai fi o prostă frumoașă

Zi de lucru:
Alfred
Hitchcock
la 76 ani

■ **Idee de western.** Subiectul primului western african — «Cavalcaza teribilă» — cu doi actori afro-americani ca vedete, finanțat de 20th Century Fox, realizat în insulele Canare, Sahara, cu karate și alte scheme clasice: după războiul de Secesiune, un fost activ negru aduce din Mexic în Statele Unite, la ranchul stăpînului său, o avere de 88 000 dolari, din vinzarea unor turme. O întreagă mafie albă se asmute pe urmele lui, dar fugăru — ajutat de un alt negru — se ieșie victorios, curat, cîștigat, dovădă că solidaritatea este culoarea e mai puternică și sfîdează deșgustul boierii poartă de clișeu capitalist. Scenariul — zice critică — ar fi meritat o soartă artistică mai bună...

■ **Idee Hitchcock.** În viitorul său film — al 33-lea — «Bătrînuia, credincios patimii sale de a trece pentru o secundă pe ecran, va avea o apariție uluitoare: doar umbra sa...

■ **Idee-televizivă:** celebri producători francezi al «Misteriului bășii din trecut» (Daniel Costelle, Henri de Turenne, Jean-Louis Gaudy) au în proiect «Bătălia pentru Troia» și «Bătălia de la Belleville», o elefantină, în spiritul emisiunii, a luptelor pentru Comuna din Paris. Ca proiecte speciale — în afara «doarului lor» «Minimale poveste a Jocurilor Olimpice» și «Mărașă a aventurii a automobilului».

Rubrica «Filmul, document al epocii»
Documentul, sursă a filmului este
realizată de **Radu CROȘU**

nia, stabilit în Franța, a reușit, pe bani lui de salariu, să realizeze un document de lung-metraj, intitulat **Naționalitatea imigrant**. Este o suită de portrete și confesiuni ale altor mauritani plecați de acasă, relatează amărâți de dificultăți proces de asimilare de către organismul francez, a acestor ecopii strănăsi. Și a pretului enoșmense plătit de imigranți pentru a-și putea câștiga dreptul la viață pe un pământ străin. Un film — avertisment pentru toți cei care, minai de sărăcie africană, ar putea fi tentați de luminile strălucitoare și înșelătoare ale fostei metropole.

■ **Povestea unei cinăte, Janis Joplin** — starul muzical spăla a anilor '60, «Vocea», «frica», «cintărea deșertă» a lumii americane, cîntărea amărâciuni, eșecului și a fricii de a reuși, a nevoii de comunicare și de dragoste, a nevoii de dreptate, a groții de singurătate, Janis Joplin este astăzi subiectul unui film cu un singur personaj, al unui film-portret, al unui film-biopic, al unui film-postum. Janis. Pe culmile suferințe, Janis era aceeași faldă simfonică, nerăbdătoare, negăndu-și locul într-o Americă prea mare, prea rece, prea dură. O pasionată a vieții, fugind de viață în țări muziculi, cu o hotărâre aproape sinucigașă. În 1970 fosta gășă moartă într-o cameră de hotel luate o dozi prea mare de tranșilizante, nu pentru a se droga, deși trecuse și prin acest rău al Americii și pentru a dormi. Și a uita. Ca și Marilyn Monroe. Pentru a uita că suferă, de altă ori, nu o dech tatada strălucitoare a singurătății.

■ **Plateau 78**
 ■ **Robert Altman** («Nashville») va adapta pentru ecran un roman celebru al literaturii americane contemporane: «Prințul campionilor» de Kurt Vonnegut Jr.

■ **Stuart Rosenberg** («Bani de buzunar») lămură în Spania un suspens. **Volajul**. În distribuție: Faye Dunaway, Orson Welles, Oscar Werner, Malcolm McDowell, Maria Schneider etc.

■ **Romanul lui Joyce**, Portret al scriitorului în literatură, va fi ecranizat de regizorul Joseph Strick.

■ **Regizorul Alexandr Petrovici** («Am întâlnit și țigani fericiți») va realiza filmul «Fotografie de grup cu o doamnă. Doamna va fi Romy Schneider».

■ **Parabola**. Un regizor celebru din epoca «mulț», ajuns să filmeze pe ascuns bobine erotice, o fostă stea a lui Mille și Stroheim, care moare de marelui heroină, în Hollywood 1930, crepuscul și vâz în curtea din spatele casei — acesta a filmat **Insert** de John Byrum. Nu e prima oară cînd un meșter încearcă să zugrăvească prin pură arta realitate la Meccă cinematografică (**Billy Wilder** în «Bulevardul amurgului» povestea decădere și deceptivitatea unor staruri), dar Byrum este un regizor tânăr, care nu a trăit încă '30 și e mai puțin interesat de reconstituire și evocare, cît de aspectul de fabulă și povestea alunecarea Hollywoodului de la statură de uină de viața sa la cea de fabrică de produse porno, mai mult sau puțin mascate.

■ **Distant, «fotografie»** Coghurn este o continuare a filmului «O suită de dolari pentru serifi», sau mai curînd o continuare a personajului în acel film. Cowboy-ul chior (**John Wayne**), care acolo vindea împreună cu o fetiță, porcele ale o campanie emblematică în tovarășia unei bigote misionare (**Katharine Hepburn**), dornic să-și «dăruie totul ucis. Dacă originalitatea este absentă (**John Wayne** în același rol, iar **Katharine Hepburn** jucîndu-și parolă într-un film mai vechi «Regina africană»), filmul poate servi ca un pretext statistic. Și anume: cel al actorilor. Împreună cu actorii **Hall Wallis** au colecționat la o loc, în carierele lor, 36 de Oscar-uri și 136 de candidaturi pentru Oscar. Toți trei în sumează o carieră cinematografică lungă de 120 de ani.

■ **Capit diverse**, Regizorul **Sidney Lumet** («Colina») povestește în ultimul său film, După amiaza zilei cinelului, al **Pacino**, o întimplare care a prezenta aproape zilnic în paginile tabloide diverse ale marilor cotidiane europene sau americane: un hold-up, o spargere la o bancă new-yorkică. Spargerea ează, ploaia înconjură banca. Și atunci totul se învârtă după o logică devediment tradițională: gîndul că un bărbat și o femeie au învinz în schimb viații acestora. În fond, tema filmului este deosebită presiune, deosebită amenințarea cîntărea în viața celor nevoinz. Luptele între gangsteri și poliști, între teroriști și autorități, nu se mai dau decît sub scutul unor oameni luți la întimplare. E o formă de violență nouă, care

Un roman al lui D'Annunzio despre marea burgheză italiană de la 1900. Atmosfera «belle époque» începe să fie otrăvită de perspectivele războiului și de presimțirea fascismului. Visconti, bolnav, nu acceptă să abdice. (Protagonistii **Laura Antonelli** și **Giancarlo Giannini** în «Inocentul»)

spune mult despre scăderea continuă în lumea occidentală a respectului față de viață în general și față de viața nevoinzilor în special.

■ **Portretul crizei**, Realizatorii televiziunii franceze au produs un film intitulat **Daniel, Claude, Simone** și ceilalți. Și ceilalți 15 milioane de oameni din lumea occidentală. Un film-anchetă despre realitatea dură a somajului, despre problemele acestor oameni, a familiilor lor, pentru care societatea de consum nu este pentru consumul propriu. Ercii anchetei sînt ulyti ciniziali. Cei lăsați în urma eșecurilor consumatoriste, cei socotiți doar ca cită globală, ca procent în creștere sau scădere. Filmul a fost urmat de o dezbateră la care au luat parte economiști, directori de firmă, directori de sindicate, deputați. Dar dezbaterile au micșorarea nî numărul somerilor, nici nu rezolvă problemele lui **Daniel, Claude, Simone** și ale celorlalți.

■ **Arta televiziunii**, Două filme prezentate recent la televiziunea franceză ilustrează perfect posibilitățile miciului ecran de a găzdui un cinema anume făcut pentru el. Este vorba de un reportaj artistic al lui **Chris Marker** despre Yves Montand, pe care l-a filmat în timpul repetițiilor la o recitală dat în folosul refugiaților chileni. Un portret al omului, al artistului, al pasionatului de perfecționare — **Singurătatea cinăteșului** de curăț la televiziile film, tot un reportaj, realizat în patru episoade de **Daniel Kraus** și numit **Oameni liberi**, este o lungă călătorie prin închisorile americane. Filmul surprinde aspecte universale ale delinvenței reprimite, unde violența și disprețul sunt în mod constant speranțele, unde răufactorii consideră irecuperabilă cunosc redemptivitatea. Un univers al lipsei de încredere în oamenii au o ultimă șansă, aceea de a veni în oglinda propriului lor eșec. Prin urmare să speră. Și să aștepte.

Rubrică realizată de
Dan COMȘA

in memoriam

Ion Bog

L-am descoperit pe Ion Bog într-o de trăsătură și de singurătate a ultimelor veri care a devenit o amintire. El era una din cele două vedete ale unui film ciudat, un film maghiar care se intitulă **Căltătorie**. Intersat. De fapt, a redescoperirea, pentru că îl știam încă de pe vremea cînd era foarte

tînăr actor și-și făcea ucenicia la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. O ucenicie aspră, cu multe roluri, cu spectacole jucate seară de seară, și dese și însoțitoare deplasări și turnee. Nu se plîngea. Socotea că totul face parte dintr-o meserie prea frumoasă ca să nu plătești cu cîteva renunțări la micile și trecătoare comodități ale vieții. Și-a dat la lucru cel mai important. Și așa s-a făcut film. Ca orice actor constant de talentul lui. Dar filmul înțiriza să descopere. Teatrul lui era prea departe de Capitală. A venit el în Capitală la Teatrul **Nottara**. A jucat mult și aici, chiar dacă nu înțelegăa rolurile principale. Dar el era mai mult decît un actor și-l era

Dan Naeum

Un film, brut, memorabil, are 40-50.000 m din care monteurul trebuie să aleagă cele mai bune totobele. În **Clipa**, cînd era monteur de film și în toate clipele acele **Clipe**, Dan

era actor și regizor și sunetist... tot și «numerator de imagine, cău film în «mamă și una și alta. Era și una și alta pentru că alegea dubiele cele mai bune ale operatorului și actorului, era și una și alta pentru că se hotăra la un «detaliu în loc de **dox**, atunci cînd regizorul lua antierarapice și asprime: era și una și alta pentru că ochii lui măsurau cu precizia inimii fiecare fotografie de viață.

Am cunoscut pe cînd încerca să se imităze în ale montajului, pe mine și pe colegii mei de la Liceul Industrial Cinematografic. L-am cunoscut la premiera «Veronica» pe cînd era nemurim, în toată linia sa, de calitatea tehnica a copiei standard. L-am cunoscut cînd am aflat că cele două serii ale «Pădurii spînzurătoare» au fost montate în șapte luni cu masa de montaj defasată la Teatrul Bulandra. L-am cunoscut mai ales ziua și noaptea pe cînd era cu picioralele de pedale mese de montaj, cu buțele de depozitor vîrșite pe fotografiile pe cîle și ochii intrabușniti pe fînd: ce făcea cu unul ziua, desăcea cu celălalt, noaptea.

N. C. MUNTEANU

Ca viitor editor de reportaj tv, mîna dat un număr de telefon să-l caută acasă. Na fost acord cu reportajul: nu am găsit niciodată acasă, a găsim la Butea, la cabină. «Priveste — imi spune — în plăci recordul asta, merge, se ține, crezi că bine așa? Mă gîndesc să mai fac cîteva fotografii din ridicarea bratului...» Purta peluclă în masa de montaj «înainte-înăpoi» de o suită, de două sute de ori... Pînă se hotărî asupra celor cînd cînd cînd de fotografiat și pînă asupra noaptea. Acolo, lîngă derulator, lîngă masina de aplic, lîngă cutiile cu peluclă filmului aflat în mîna, **Acolo** și nu lîngă sofa casei părințului. **Acolo** și nu în singul familiei și avea Dan Naeum perna și patul, cerceafoul și pătura de campanie, fără fotografie.

Cînd s-au cîntăreț de fotografiat nu sînt în sine decît sau sau trîntit de clipă, dar pentru că — omul muribund — erau clipă de viață, clipă pentru care Dan Naeum s-a dăruit pe sine trăind — nu numai trăind — clipă de viață.

Eugen BOTEZ
 operator imag. tv.

Urmărit-metrajul
acestei scene

„Zborul”, tema preferată a maestrului animatist Ion Bășan

Animatie

Baronul Münchhausen

Spre deosebire de personajele unor seriale de care se pare că ne-am despartit definitiv (Coco, Roco și alte găini), Pic și Poc nu viață lungă. Longevitatea lor pare să fie din partea de vizită cu care cei doi se prezintă în prezențier, citind: «noi simțim Pic și Poc/ Băieții veseli și zgolbi/ Puși pe glume și pe joc/ Să vă-nveselim, copii». Ceea ce înnoiește această dispoziție veselă, dându-i o înaltă înaltă înaltă, este mai ales punctul de plecare, un ban sau o fabulă sau o legendă — binecunoscută de Poc și Poc — pe care autorii își propun să le parafrazeze. De data aceasta, Pic și Poc se lansează, cu un elicopter, pe urmele baronului Münchhausen, descoperindu-l în lăzăr și minciună. Procedee folosite sînt dintre cele mai expeditiv și foarte lenesnice să transformi, prin desen animat, un fel într-o plăc, subliniind efectul prin cheie citivă în banda sonoră, ca în serialul cu Samantha. Pentru să nu rîmîm nimic necler, în final, un os se sparge ca un balon de săpun, în locul lui apărînd pe ecran o etichetă in-

Start și finis

tru-totul lămuritoare: «Mîncuina».

Regia, scenarii și animație: Ovidiu Văntășanu și Florin Anghelache. Imaginea: Constantin Iacovescu. Redactor: Radu T. Alexandru

Pictura sub aparat a lui Sabin Bălsă depășește stadiul plasticilor animale, ascuțind tot mai mult de legile constructive ale poeziei. Filmul intitulat *Odă* este un fel de «Cîntec Omului», o metaforă în continuă metamorfoză, ca o altă variantă a mitului primordial: apariția ființei din mineral, a omului pe pămînt, cunoașterea semenului, aspirația spre înălțimi. Este o meditație asupra destinului uman, în înțelegerea lui cu materia din care provine, cu florile sau stelele, în desprinderea sa repetată din somnul înțeles, în viteză la inerta și păsările negre din vîlăzului pe care-l va străbate, înfinalitate, cu lupta luminii.

Un film de Sabin Bălsă. Imaginea: Ștefan Șantu. Mușcare: Richard Ochotzki. Redactor: Cecilia Rădulescu.

Film utilitar

Tinerii și întreprinderea

Totul este frumos în acest film utilitar de protecție a muncii, cu un titlu atât de

Se poate și așa

plat. Ambianțele, mașinile, oamenii, toate sînt sînt fotografice. Se poate și așa. Dacă ai lăsat adesea realismul furat al producțiilor de acest tip, sugestiile lor inedite te prezintă autentică a mediilor industriale, semnificații cu aceeași satisfacție un ochi care știe să selecteze fără a trunchia,

descoperind frumusețea în ceea ce este funcțional, din aceeași pornire firească și cu aceeași discreție cu care, într-un cadru din film, o elevă-muncitoare este surprinsă contînd în oglinda din spatele uii de la vestiar efectul salopetei pe care o îmbracă. Nu se scapă, în acest sens, calitățile imaginii lui Ovidiu Urbancu, care stilizează prin efecte de lumină, cu contururi nete, în alb-negru, după cum este evident amintirea bunelor experiențe acumulate de regizorul Paula Segal la jurnalele de actualitate. Frumusețea însăși, într-un film scurt, riguros și frangele. Filmarea laconică a fișelor medicale, cu diagnosticul celor accidentați prin neglijență este mai concludentă decît orice comentariu: ecorp străin ochiul drept, amputație traumatică la falanga III, a dreptei comentariul filmului, ca atare, o pică de toamnă și suferă, ca titlu cu totul netratat, de vechi boală a improvizării, violent din simțul comun al limbii. «Alteceva este atelierul în grădina este o uzină, zice autoarea în simpla vreme de fapt să spună că asta este un atelier și alta o mare uzină. După cum este o răspundere pe care fiecare elva și trebuie să aibă și altceva este de răspundere. Răspunderea o avem oricum,

numai simțind de răspundere poate fi pe viața optativ.

Regia și scenariu: Paula Segal. Imaginea: Ovidiu Urbancu. Redactor: Marian Ciobanu. Film realizat la cererea Ministerului Industriei Construcțiilor de masă grele, la întreprinderea ACO-Cimpulung-Murcel.

Încercarea climatică a produselor din lemn

Spre a descoperi cele mai bune soluții de aporie a longevității scaunelor, zecion-gurilor, meselor ș.a.m.d., motonava DOL, încredințat cu produsele în studiu, a parcurs 31 mii mile marine, după ocazie, a două-soreze mări. Totuși nu ne-am așteptat că entuziasmul s'ad-ridice atât de sus pe autorul comentariului, înțelegând că arhece- ceretarea ciupercilor xilofage, a termiteilor și a celorlalte inimi în lemnul din grădina drept se cunoaște la cucerirea culmilor dinale ale cunoașterii.

Regia: Paula Popescu-Doreanu. Consultant științific: Mircea Bălsă. Imaginea: Constantin Den-binschi. Film realizat la cererea Ministerului econo-miei, a comerțului și turismului, în cadrul proiectului de cercetări și proiectări din industria lemnului.

Val S. DELEANU

asociația cineaștilor

Un nou suflu

●●●S-au auspiciat Consiliul Culturii și Educației Socialiste a avut loc la «Casa filmului» un spectacol de gală cu filmul *Ochiul Șivane*, manifestare organizată cu prilejul împlinirii a 28 de ani de la proclamarea Republicii Indiei. În asistență se aflau Dumitru Ghiesă, vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, reprezentanți ai Asociației de prietenie româno-indiene, Institutul român pentru relații culturale cu străinătatea, Ministerul Afacerilor Externe, oameni de cultură și artă, un numeros public. Au fost, de asemenea, prezenți S. Kaul, ambasadorul Indiei în România, și o delegație diplomatică acreditată la București. ●●● La Casa prieteniei româno-sovietice, a fost organizat un simpozion cu tema «Filmul românesc în contextul dezvoltării conștiinței socialiste». Au luat cuvîntul criticii Ene Sîrbu și regizorul Lucian Bratu și Titus Mesaros. În încheiere, au fost proiectate filmele *Orăștii văzduș* de sus și *Craieva văzduș* din car. ●●● Biroul Asociației cineaștilor și Biroul organizației de partid ACN au analizat sursele cu revin Asociației în întîlnirea Congresului educației politice și al culturii. În centrul atenției au stat intensificarea preocupărilor ideologice și a dialogului cu publicul. ●●● Au fost refulate, într-un ritm susținut și cu un nou suflu, dezbaterile din cadrul cenealiului Asociației cineaștilor. La prima reuniune din noua serie, condusă de regizorul Lucian Bratu, criticul Florina Potra a vorbit despre «Epopeea cinematografică națională». La discuții au participat D. D. Suciianu, Malvina Urșianu, Ov. S. Crobănișanu și Constantin Roman. ●●● «Comedia cinematografică» a fost subiectul celei de a doua dezbateri, deschisă de regizoarea Malvina Urșianu de criticul Valerian Savu, care au luat cuvîntul Iulian Mihai, Ion

Popescu Gogu, Dumitru Fernopă, Lucian Bratu. ●●● Ion Popescu Gogu, Titus Mesaros, secretar al Consiliului Asociației și Marin Pîrlău, director al Casei filmului, au avut o întîlnire de lucru cu tovarășii Nicolae Croitoru, secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist și Lorin Vasilevici, activist al organizației A.T.S. S-au discutat un plan comun de inițiere a unor acțiuni educative și de popularizare a cinematografiei românești în rândul tineretului. ●●● Asociația cineaștilor a organizat, în colaborare cu Comitetul A.T.S., o sesiune de prezentare din Capitală, o întîlnire a realizatorilor filmului *Curaa* cu utochii din acest sector. Au fost prezenți Ion Bucher, directorul Casei de filme Iun, regizorul Mircea Danieluc și interpretii rolurilor principale: Mircea Albulescu, Tora Vesulescu, Constantin Dălian, Regizorul Mircea Danieluc și actorii Mircea Albulescu au avut, de asemenea, înfilmări cu publicul spectator din Pilești, la Casa de cultură a sindicatelor și la cinematograful «Dacia». ●●● La întîlnirea de construcții din București, studenții și cadrele didactice au vizionat filmul *Zece fierbinți*, după care au purtat o discuție cu regizorul Sergiu Nicolaescu, cu Eugen Mandric, directorul Casei de filme Tru, cu actorii Colea Rădu, Ileana Popovici, Vladimir Găitan, Regizorul Dobrescu și Georgeo Tătaru, director adjunct al întreprinderii cinematografice a municipiului București. ●●● În luna trecută au avut loc ședințe separate ale secțiilor de regie, actori, scenarii, montaj, distribuție, tehnică, cu Mircea Verou, Georgeo Tătaru și criticul Georgeo Littera au reprezentat Asociația cineaștilor la o sesiune de lucru la Festivalul cinematografic de la Pecs — Ungaria.

Marin PîRLĂU

aventura scenariului

Un regizor, doi regizori

— Pentru scenariu pe care vi-l prezint, as dori un regizor talentat, dar un bun mesier, cult, dar cu simțul mizant. Să fie tînăr, că bătrînii sînt conservatori, dar nu foarte tînăr, că așa fac scenariul graf și filmează numai ce au ei în cap. Să aibă experiență, măcar cîteva filme la activ, alții exersașez pe scenariu mereu și numai convinge, dar să nu fi făcut prea multe filme, ca să fi intrat în rutină și auto-parasit. Să fie un intelectual, dar nu ucaci, învîtat numai cu abstracțiunile, că iese filmul convențional și sec. Dar nici agramat, să rîdă lumea la el. Să cunoască viața, dar să cunoască și cinematografia mon-

dială. Să aibă temperament, dar și auto-control. Să fie măsurat, dar plin de fantezie. Să nu tipie la actori, că-i înibă. Dar nici să nu fie moale, că i se urcă în cap. Să nu lucreze repede, că dă rasol, dar nici încet, că se pierde actualitatea filmului. A dori un regizor, într-un cuvînt, de factură clasică, dar cu înclinație spre filmul modern. Să nu fie mic de statură, că șteie au corp plexe, dar nici înalt, că vrea să și joace în film. Să nu fie înșurat, că ție distribuie prevestea în roidul principal, dar dacă nu înșurat, mă tem că se îndrăgostise de interpretă și face rabat la calitate. Dacă are barbă, însemnă că vrea să lăse în evidență prezentarea autentică a mediilor industriale, semnificații cu aceeași satisfacție un ochi care știe să selecteze fără a trunchia,

Dumitru SOLOMON

posibilități posibile

Treizece stele de șampanie

Paulina și Ilarie B. din Trgu... aveam masă întîlni de dimineață. Dăbătător reau astî nuntă de aur. Cîincizeci de zile la urmă împreună și unsprezece copii (trei regizori, trei medici, un responsabil de frigierie, un maestru, doi agronomi și un student la drept). Pînă prin 1965 aniversau această dată în fiecare an și se adunau atunci tot. Erau treizece stele de șampanie. Au urmat crescut copiii, s-au împărțit caracotoze. Pentru astî Goșan și Paulina, doi copii economii severe la cele două pensii, ne Ilarie a cumpărat treizece stele de șampanie. De cînd zile luseser puse la beci, în nisăp («S-o bas re, copii!»). Și a

Început așteptarea. Cursa de 9,14; n-a venit nimeni. ÎRTA de 12,45 are stăie chiar în fața casei. Dunca, în rasă, din silă, coboară, nu oprește însă. Na-o prisi. S-au dus la acceleratul de 18,00, în gară, să facă o plimbare și să românească și nouă dată înfinire copiii le gară, să ne facă o surpriză! Nicu cu personalul de 21,06 n-a venit nimeni.

— Paulină, hai la mulți ani, și să ție că șampania nu se atrică. Cu cît ai mai mult, cu cît se înveschește mai bine. Om vedea ce-om face la anul. Or fi copilați, copii. Hai la culcare.

Nu știu ce peliculi și ce bandă sonoră ar fi putut suporta înțocșarea ochilor și treierarea din voce lui Ilarie B., eroul unui documentar care nu se va realiza, probabil, niciodată.

Alexandru STARK

Cursa

O bucurie — așteptarea unei bucurii

● «A văzut filmul **Cursa** pe care-l pun alături de **„Ilustrate”**. Actorul și călărețul **baticla**. M-a impresionat nu numai Constantin Păpan, eșecul său, mereu în fața publicului, ci și faptul că, în ciuda doar Mircea Albulescu, un „egiptic” din doar punctele de vedere, călărețul **Tora Vasilescu**, prezenta fermitătoare, afișată la început, de natural. E sa afia în acea stare de fericire care superează că așteptarea unei bucurii este o bucurie. Măria sugera pur și simplu că, în fața doamnei, de a înțelege și omene. Mircea Albulescu, de viață unui personaj cu atât fascinant, cu cât fiecare privire a sa, fiecare faptă închide o enigmă. „Cursa este filmul care, în ciuda faptului că este un film de noii invincibili, cât puțin demni, cu capul său și fără lacrimi pe obraz. Este tocmai ceea ce regizorul Mircea Daneliuc a reușit să realizeze în fața publicului. C. Rance, scrie în **Picură nr. 22** (1981).

Marea putere a gesturilor

● Că în film foarte bun, desebit, con-
ceptul lui manieră originală, o narativitate
dificilă dar bine structurată. Un film de
documentar care este în același timp un
filmul dar și un real teatru al timpului re-
suscitat, o poveste de viață, o poveste de
nici de aventură (decă spectaculoasă), nici de
dragoste, un film în care personalul prin
care este prezentat este foarte interesant
aspectul lor complex și inefabil. Realizator
alege în locul vorbilor, adunată în fața
actori mari ai filmului nostru, Albulușu și
Căpitanu, care sunt în același timp și
privitori și în gesturile concentrate la
maximum, care dezvoltă ocl sentimente
și emoții, o poveste de viață, o poveste
aparte, prietenia aspră dintre cei doi
care poate primul film în care lubrifica scade
aceste foarte mult în intensitate și veridici-
tate, o poveste de viață, o poveste de
structură, este filmul unui om stăpîn pe
profesie și mai ales, sincer cu arta sa
narrativă, o poveste de viață, o poveste
narrativă, o poveste a unei generații tri-
mire de realizatori și scenaristi – la începutul
anilor 1970, de ce nu-l am considera ca un
1975, de ce nu-l am considera ca un prelu-
dium de calitate la 1976 "Renata Căpitanu
și Albulușu".

La un metru de actori..

● «...Mă duc de la acest film cu o perecare neîncredere, era vorba de debutul unui regizor, neîncredere care mi-a fost plăpănită chiar din primele clipe. Am chiar rămas în apun după o viză de la un mare fan, Fausto Amice (de la tabloul Torelli Vasilescu), personaje atât de veridice contonându-se în Mișcarea Albului și Diplan m-am lăsat chiar să doresc: alți de mult ca Maria...»

● «...Întorcându-mă cu o parte de pașaport și fi fa fost pentru de la leșind din cauza am aruncat chiar o privire după o mașină asemănătoare «Tatree» pe ecran, pentru a zări chipuri cunoscute. Am ris plăpănit sustin pe cronicarul dumneavoastră, care scria în revista «Cinema»: «Cuma filmul unui debutant? Nu, Cuma e filmul unui debutant, înseamnă: «Cuma»...»

● «...Ughes, C. Schivo, 2002. București.

Nu, nu-i ca la volan.

● «...Cursa este un film după o «idee» de Petru Viintila, aceea din nuela «Vikigila. Ideea scriitorilor era sobră, firească, plină de sensuri și de nespectaculos, nemistificată, fără fabricații, punind fața în fața morilor de a gîndi ale unui omenii simpli, așa cum sîntem toți aproape zi de zi... Cursa însă n-am recunoscut nici un «vikigila» în ea, pe lângă faptul că, în crederile-mă, că am cunoștințe pe care le pot cita admirativ, printre cărăușii marilor hidrocentrale. Pe unul l-am și întrebat de ce nu s-a recunoscut în film și mi-l-a răspuns simplu: «... Fiindcă nu-i ca la volan!»... Deci, numai adevărul poate fi estetic în artă.» (Constructorul — Siblu).

Un film anti-kitsch

● «...Mircea Daneliuc Intelege ideea no-

spectatori

liste folosindu-se prea puțin de mijloace profesionale, el testează suferințele oamenilor, cercetează terenul existenței lor, renunță cu desăvârșire la rolul ingrat de simplu anchetator. Latura moral-socială a filmului, atât de interesantă, este trasată de aceste personaje. Octavian Cotescu a surprins multiplele valențe ale lui Vigu, învâluindu-l într-un umanism profund.» (Marina Popescu, str. Clujului nr. 9 — București).

Viata cinecluburilor

Succesul băcăuanilor

[illegible]

Filmul străin

«Călina roșie» — un film care doare

[illegible]

Un sincer: «Bravo»!

«Bravo regiei, bravo celor trei protagoniști, bravo tuturor celorlalți participanți la realizarea acestui foarte bun film românesc care mi-a dat o dată în plus certitudinea maturizării cinematografului nostru». (Nicolae Negrea, str. Găgeni 111, bloc G-2, Ploiești).

Cercul magic

Un refuz al regulilor clasice

[illegible]

În sfârșit, un joc al caracterelor

cinema

Keywords:

februarie — 1976

Foto: A. MIHAILOPO

În apărarea filmului de dragoste

● **C.**...la majoritate lor, filmele de dragoste sînt supuse unor ironii teopane, motiv cîci sînt estorcatele de lacrimii, nu alte cuvinte cîci atențiază la firle sensibile pe care încearcă să le cuceresc. Nu, dar rînd, cîlve stropi de lacrimă ne fac înțedeuna mai buni și în acest sens caracterul nostru n-are decît de cîștigat. Cu o ironie, dar, n-are să ne facă să ne simțim, putem discerne dacă creatorii de artă cîmografică au vrut să ne pălăiescă stropcîndu-ne lacrimi, sau au vrut să ne demostreze că lacrimile sînt un fel de mijloc de satisfacție sufletească. Din această ultimă categorie, eu încă n-am văzut încă un film de la care să ies epileptic. (N.R.: Sînt filmele lui F. Ford (F. Ford, 1978), sir. F. Ford, 1978).

Cores nr. 125 — Timisoara

Filme de neuitat

[illegible]

n cîteva vorbe

● **Ionel Teahă** (*str. Libertății 26, Com. Vascău — jud. Bihor*): Reținem clasamentul unui cinefil atât de pasionat ca dv., clasificamentul filmelor românești din 1975: **Actori și sălbătici, Ilustrate cu flori de cîmp, Cantemir și Filip cel bun**. Vă mulțumim pentru felicitări și vi le întoarcem cu inimă deschisă.

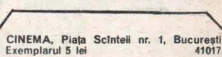
● **Nicu Roșca** — *student (lași)*: Vă învârtim în jurul părții din punctul de vedere, vă așteptăm cu noi opinii.

● **Vlad Mioara** (com. Pânde, jud. Alba)
Am înțeles din scrisoarea dvs. că vă plăcea
filmul și romanul «La răscruce de vânturi»
și ideea, nu ne îndoiim sinceră, că «flecă»
din noi avem cîte ceva din însușirile
cusururile acestui erou sau invers»...

● **Virginia Vasilescu** (str. Tr. Doa 15 -
Caransebeș): Știți «precis» că Louis de
Funès a murit. La fel de precis vă asigur
răm că nu.

● **Vladimir Paul Dumbravă** (str. Lăzăr
nida 33 — București): Cronică bună, sosii
cam târziu, dar neapărat reveniți, fiindcă
aveți ce ne scrie.

● **G. Brucmaier** (*Calea Unirii 27-31 - Suceava*): Niciodată premiile nu dau născutere unor unanimități în jurul lor. În alt ordin de idei, vă mulțumim sincer pentru felicitările trimise și vă urăm — dacă marea nevoie în cazul dvs. — putere și inspirație în comentarea și în 1976 a producțiilor noastre de filme.

Cititorii din străinătate se pot abona prin
ILEXIM — serviciul export-import presă —
Calea Griviței nr. 64-66, P.O.B. 2001, telex
011226 — București.

Prezentarea artistică: Anamaria Smigelschi
Prezentarea grafică: Ioana Moise

Tiparul executat la
Combinatul poligrafic
«Casa Scintei» — București

